Ніва

ТЫДНЁВІК ГП БГКТ

№ 8 (887) ГОД XVIII БЕЛАСТОК 25 ЛЮТАГА 1973 г. ЦАНА 60 гр.

Каб будаваць на новы лад, трэба новых імкненняў.

У сувязі з V з'ездам ЗМВ мы правялі інтэрв'ю са старшынёю Ваяводскага праўлення ЗМВ Вітальдам Далэнгоўскім.

«Ніва»: З якімі дасягненнямі прыходзіць ЗМВ-оўская арганізацыя нашага ваяводства на V краёвы з'езд ЗМВ?

ВІТАЛЬД ДАЛЭНГОЎСКІ: Наша арганізацыя з'яўляецца адной з найбольш масавых арганізацый. Яна налічвае больш 52000 членаў. Асаблівую ўвагу прысвячаем справам выхавання моладзі. Ставім у прыклад усіх тых маладых, актыўна працуючых прафесіянальна і грамадска. Мабілізуем моладзь да таго, каб імкнулася быць перадавой у выкананні намечаных партыяй задач. З гэтай мэтай вядзем асветна-палітычныя курсы (карыстаецца з іх 14,5 тысяч членаў).

Другая важная галіна нашай дзейнасці: імкнемся да таго, каб як мага больш вясковай моладзі ішло вучыцца ў сярэднія агульнаадукацыйныя або прафесіянальныя школы, а таксама атрымлівала вышэйшую адукацыю.

Сёння на вёсцы неабходна канкрэтная спецыялізацыя. Навошта кожнаму гаспадару ўласны, жартам кажучы, запарк, гэта значыць, гадаваць усю, якая толькі ёсць, хатнюю жывёлу?! Маладыя, на маю думку, зробяць пералом ва ўстарэлай традыцыі.

Як вядома, арганізавалі мы калектывы маладога селяніна. Згуртоўваюць яны выпускнікоў розных сельскагаспадарчых школ, каб маглі яны абменьвацца сваім вопытам, а таксама арганізоўваць дапамогу розных устаноў і арганізацый вясковага абслугоўвання.

У ваяводстве мы ўзялі пад сваю апеку 1500 гаспадарак, якія паспяхова вядуць маладыя. Мы хочам, каб мелі яны яшчэ большыя эфекты ў сваёй працы. У гэтых гаспадарках у першую чаргу зацікаўлены мясцовыя аграномы і заатэхнікі. Створаны для іх шырэйшыя магчымасці, каб атрымаць пазыку або патрэбныя будаўнічыя матэрыялы.

Н.: Не хлебам адзіным жыць моладзі...

В. Д.: Яна патрабуе таксама культурнага адпачынку, ахвотна займаецца спортам. любіць падарожнічаць. Цяпер,

(Працяг на стар. 3)

Гміна Шымкі. Беластоцкі павет. Самы далёкі ўсходні яго куток. Яшчэ некалькі кіламетраў — і ўжо дзяржаўная граніца. На карце Беластоцкага ваяводства шмат тут шэразялёнага колеру, якім абазначаюць пясочныя пералескі і ўзгоркаватыя палі.

— Зямля ў нас, на жаль, слабаватая, — сцвярджае начальнік гміны Баляслаў Сурдацкі і зараз дадае: — Мы аднак не падаем духам.

Ён малады, 28 гадоў. Дагэтуль настаўнічаў у Ялоўцы. Энергічны. І ведае, чаго хоча.

— Ёсць у нас тут, — гаворыць ён, — каля 12 тысяч гектараў зямельных угоддзяў і амаль 2 тысячы гаспадароў. Больш нічога. Аніводнага буйнейшага прамысловага прадпрыемства. На 4842 жыхароў нашай гміны толькі 884 чалавекі знаходзяць сабе працу не ў сельскай гаспадарцы.

З Шымкаў далёка ў гарадскія цэнтры. Калісьці Ялоўка была тут горадам. Сама каралева Бона дала ёй гарадскія прывілеі. Дык доўгі час ганарылася гэтым Ялоўка і па сённяшні дзень яе жыхары не могуць прымірыцца з тым, што ўлады рашылі сядзібу новай гміны абсталяваць у Шымках. Зрэшты, ні Ялоўка, ні Шымкі, ані Міхалова, якое тут хаця крыху напамінае горад, не маглі імпанаваць энергічным, маладым людзям, якім сніліся рамантыка далёкіх вандровак і пафас вялікіх будоўляў. Слухалі радыё, глядзелі тэлебачанне, чыталі газеты...

Дзе іх не знойдзеш! Сярод вучоных, паэтаў, афіцэраў-пілотаў, сярод журналістаў, на фабрыках...

Дома заставаліся старэнькія бацькі.

— У нашых вёсках, — сцвярджае начальнік гміны, — найбольш старых жыхароў. Амаль палавіна гаспадароў ужо ва ўзросце пенсіянераў. Толькі, як вядома, у аднаасобніцкіх гаспадарках ніхто яшчэ пенсіі не плаціць. Дык жывуць і працуюць яны па-старыкоўску. Каб толькі неяк пражыць. Дзяржаўны фонд зямлі складае ў нас амаль паўтары тысячы гектараў. Пералічыце гэта на збожжа, хаця б нават па 15 цэнтнераў з кожнага гектара... Доўгі час у нас зямля лічылася малавартаснай маёмасцю. Мы рашылі змяніць гэта. Інакш не зможам спыніць гэтага адплыву людзей.

У яго словах чую рашучасць і веру. Але найпрыгажэйшымі словамі, калі застануцца яны пустымі, многа не зваюеш. Моладзі ў Шымкаўскай гміне трэба ўказаць канкрэтныя магчымасці выкарыстання сваіх сіл і ўмеласці ды... добрага заробку на месцы, у бацькоўскай або ў суседняй вёсцы.

— Такія магчымасці мы ўжо маем, — заяўляе начальнік Сурдацкі. — Нам патрэбны спецыялісты. На тэрыторыі Шымкаўскай гміны знаходзіцца філіял ГС-у, скупачны пункт, чатыры сельскагаспадарчыя гурткі, адна міжгуртскоўская машынна-трактарная база, філіял ашчадна-пазыковай спулдзельні, два пункты аховы здароўя, два аптэчныя пункты, адзін ветэрынарны пункт, пяць васьмікласных школ, адна школа сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, 24 пункты бытавога абслугоўвання. І гэтага ўсяго яшчэ мала. Вось у Шымках на аснове цяперашняй пачатковай школы ў будучыні ўзнікнуць сярэднія агульнаадукацыйная і сельскагаспадарчая школы. Трэба нам хутка разбудоўваць сетку рамесных майстэрняў, асабліва механічных і радыётэхнічных, каб з кожным глупствам не цягнуцца аж у Міхалова або і ў Беласток. Гэтага ўсяго без адукаваных і здольных людзей зрабіць мы не зможам. Тут ёсць для нашых землякоў шырокія магчымасці.

Так, рацыю мае начальнік Сурдацкі. Вядомыя рашэнні цэнтральных улад зрабілі цяжкую працу селяніна высокарэнтабельнай.

— Нашы задачы, — працягвае начальнік, — зводзяцца да таго, каб нашым гаспадарам указаць тыя напрамкі, якія пры нашых умовах прынеслі б ім найбольшыя карысці. Тут трэба нават слабыя бакі нашыя выкарыстаць так,

(Працяг на стар. 4)

КАБ ЦІКАВІЛІСЯ НАШАЙ ВЁСКАЙ

Наша вёска ляжыць на паўднёвы ўсход ад Беластока. Называецца Дубяжына. У час вайны сяло было дашчэнту спалена. Не засталося ніводнага дома — адны руіны і папялішчы. Прайшло 28 год. Стала вёска на ногі. Адбудавалася і стала хароншай, як была калісь. Просценькая вуліца, самаходы ездзяць, як у Варшаве.

Калі адбудавалі сяляне свае дамы, пачалі думаць і пра культуру. Пачаліся ў сяле сходы. Пачалі гаварыць аб тым, каб пабудаваць святліцу. Не помню дакладна, у якім годзе пайшлі такія размовы, здаецца, у 1953—54. Сабралі нават грошы, але нічога тады не выйшла з той святліцы. Грошы развязлі, а святліцы як не было, так і не стала. Пачала зашывацца моладзь, кожны ў сваю хаціну і проста не было што рабіць у доўгія вечары. У прыватных хатах у вялікай грамадзе нічога ж не зробіш.

Прайшлі гады. Зноў неяк сабраліся члены КГВ з нашай вёскі. Зноў радзяць, гавораць аб тым, каб мо мы самі ўзяліся зрабіць святліцу. Тады мо, гаварылі, і павет паможа. Зышліся затым і мужчыны ў нашага вясковага майстра і столяра — у Сцяпана Паўлючука ў хаце. Ён гаворыць: «Давай пакажам сілу, што мы і нашы жонкі маюць у галаве. Усе мы яшчэ маладыя, як пабудуем святліцу, пойдзем і самі яшчэ станцуем гэтую беларускую польку».

Рашылі рабіць. Выбралі камітэт будовы святліцы тады ж у хаце Паўлючука. Увайшлі ў яго: жонка Паўлючука — Марыя, Хмур Ольга, Герасімюк Сафія, Аверчук Пятро, Паўлючук Сцяпан; з моладзі: Раманюк Аляксандр, Раманюк Ірка і Шымчук Валя. З гэтых людзей выбралі старшыню і касіра. Старшынёй стаў Аверчук Пятро, касірам — Паўлючук Сцяпан. Даведаўшыся пра такое дзела, давай і я памагаць.

Прачулі мы, што ў Беластоку можна дастаць хату з разборкі. Я, Сцяпан Паўлючук і Пятро Аверчук паехалі ладзіць справу ў Беласток. Не ўдалося нам, тады мы давай да нашых улад у павет. Паслухалі нас у аддзеле культуры і кажуць: «Пачынайце, мы вам усімі сіламі паможам, бо ў такой вёсцы, як ваша, трэба зрабіць культурны цэнтр». Даведаліся мы, што наша старая школа ў сяле будзе закрыта і што вучыцца ў ёй ужо не будуць, бо можа заваліцца. Дык мы зноў едзем у школьны інспектарат, ідзем да пана Татарчука. Інспектар кажа: «Не дастанеце той школы, бо нічога з таго будынку не зробіце, ён пойдзе на распалку». Я яму: «Пане інспектар, наш майстар ужо тую школу аб-

Працяг на стар. 4

БГКТ хроніка

■ 29 студзеня член Прэзідыума Галоўнага праўлення БГКТ Аляксандр Баршчэўскі ў ліцэях для працуючых № 1 і № 2 ў Беластоку выступіў з дакладам на тэму «Сучасная савецкая літаратура». Падчас ажыўленай дыскусіі дакладчык адказваў на шматлікія пытанні прысутных.

■ 8 лютага ў вёсцы Баброўнікі, што ў Беластоцкім павеце, адбыўся сход гуртка БГКТ. Старшыня гуртка, настаўніца Марыся Кузьміч прадставіла да абмяркоўкі план дзейнасці гуртка да канца гэтага года. Члены БГКТ шмат увагі прысвяцілі разглядженню магчымасцей стварэння мастацкага калектыву, які рыхтаваў бы ў прыспешаным тэмпе беларускую песню і выступіў на агляздзе, які арганізоўвае беластоцкі павятовы аддзел БГКТ. Затым прысутная на сходзе інструктар Галоўнага праўлення Ірына Іванюк расказала, як прайшоў павятовы конкурс на «Беларускую песню—73». Сход закончыўся прыёмам у рады БГКТ двух новых членаў — Марысі Тамулевіч і Уладзіміра Валешчука (настаўніка).

■ 9 лютага старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік у Саколцы сустрэўся з сакратаром павятовага камітэта ПАРП Базылём Паскробкам. У размове шмат увагі было прысвечана дзейнасці сакольскага аддзела, яго дасягненням і недахопам. Сакратар ПК, між іншым, паінфармаваў аб тым, што ў хуткім часе працу аддзела будзе разглядаць ідэалагічная камісія павятовага камітэта ПАРП.

■ Нядаўна эстрадная група БГКТ з Плёсак на агляздзе калядных і абрадавых калектываў у Бельску Падляшскім (які быў арганізаваны аддзелам культуры ПРН) заняла другое месца.

(мх)

Рака Нараўка. *Фота Я. Цялушэцкага*

◊ Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

СВЕТ | БССР | ПОЛЬШЧА | ВАЯВОДСТВА

ДЭВАЛЬВАЦЫЯ ДОЛАРА

Урад Злучаных Штатаў аб'явіў, што ён вырашыў дэвальвіраваць долар на 10 працэнтаў. Аднačасова мяняецца залаты парытэт долара.

Тлумачачы прычыны новай дэвальвацыі долара, міністр фінансаў ЗША Шульц прызнаў, што інтарэсы ЗША і іх гандлёвых партнёраў прыйшлі ў рэзкае сутыкненне.

ВЫБАРЧАЯ КАМПАНІЯ

У Францыі афіцыйна адкрылася выбарчая кампанія па падрыхтоўцы да парламенцкіх выбараў, якія будуць праведзены ў два туры 4 і 11 сакавіка гэтага года.

Агульная колькасць прэтэндэнтаў на 490 месц у нацыянальным сходзе ў гэтым годзе перавышае звычайную. У выбарчых акругах метраполіі зарэгістравана 3.140 кандыдатаў, амаль на тысячу больш, чым у час папярэдніх парламенцкіх выбараў.

Асноўнымі сапернікамі ў барацьбе на выбарах у Францыі з'яўляюцца, з аднаго боку, партыі цяперашняй урадавай большасці і з другога — левыя партыі, якія выступілі з сумеснай праграмай.

СУАДНОСІНЫ ПАМІЖ ЗША І ДРВ

Чатыры дні прабываў у Ханоі і праводзіў размовы памочнік прэзідэнта ЗША па нацыянальнай бяспецы Г. Кісінджэр.

Злучаныя Штаты і Дэмакратычная Рэспубліка В'етнам даложаць усякіх стараннях, каб пасляваенныя адносіны паміж абедзвюма дзяржавамі абапіраліся на ўзаемным пашанаванні, што, на іх думку, будзе служыць справе міру ў Паўднёва-Ўсходняй Азіі.

Гэтыя словы знайшліся ў камюніке, апублікаваным пасля размоў Г. Кісінджэра з прэм'ерам ДРВ Фам Ван Донгам і іншымі кіраўнікамі ДРВ.

Абедзве дзяржавы пастанавілі стварыць супольную камісію да спраў развіцця эканамічных суадносін паміж ЗША і ДРВ.

Абодва бакі абмяняліся думкамі адносна спосабу, якім Злучаныя Штаты ўнясуць уклад у залечванне ран вайны і пасляваеннае будаўніцтва эканомікі ў Паўночным В'етнаме.

КОЛЬКАСЦЬ НАСЕЛЬНІЦТВА

У палове 1971 года насельніцтва зямнога шара складала 3.706 мільёнаў чалавек, павялічыўшыся за год на 74 мільёны. Прадбачваецца, што пры сённяшнім штогадовым прырoсце насельніцтва ў 2 працэнты яно падвоіцца ў 2006 годзе.

На першых месцах па колькасці насельніцтва стаяць наступныя краіны: Кітай (787 млн. чалавек), Індыя (550 млн.), Савецкі Саюз (245 млн.), ЗША (207 млн.), Інданезія (125 млн.). Сярод гарадоў свету на першым месцы стаіць Шанхай, насельніцтва якога складае 10.820 тыс. чалавек. За ім ідуць Токіо, Нью-Йорк, Пекін, Лондан і Масква.

Кожны другі жыхар зямлі пражывае ў Азіі, насельніцтва якой складае 2.104 млн. чалавек. У Еўропе пражывае 466 млн., у Афрыцы — 354 млн., у Паўночнай Амерыцы — 327 млн. і ў Паўднёвай Амерыцы — 195 мільёнаў чалавек. (ак)

АДЗНАКА ПАРТЫЗАНСКАЙ СЛАВЫ

2 лютага 1943 года Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР быў заснаваны медаль «Партызану Айчыннай вайны» І і ІІ ступеняў. Беларусь, як вядома, ў час гітлераўскай акупацыі была «партызанскім краем». У яе лясах, вёсках і гарадах змагалася з ворагам 440-тысячная армія партызан і падпольшчыкаў.

Звыш 84 тысяч беларускіх народных мсціўцаў з гонарам носяць медаль «Партызану Айчыннай вайны».

ПЕРАМОЖЦЫ

Мінская і Гродзенская вобласці паводле ацэнкі Цэнтральнага Камітэта КП Беларусі і Савета Міністраў БССР аказаліся пераможцамі ў сацыялістычным спаборніцтве за павелічэнне вытворчасці і продаж дзяржаве малака і прадуктаў жывёлагадоўлі ў мінулым годзе.

ВЕРШЫ М. ТАНКА

Максім Танк зноў узрадаваў сваіх чытачоў новай кнігай вершаў, якую паэт назваў «Хай будзе святло». Даты напісання вершаў указваюць, што ў томе змешчаны творы, якія ўзніклі ад 1 студзеня 1967 года да 21 сакавіка 1972 года. Здзіўляе паслядоўнасць творчай работы немаладога ўжо паэта: аніводнага дня без вершa! Максім Танк аказваецца вельмі ўважлівым назіральнікам розных праяў жыцця, якое вакол нас бурліць багатымі падзеямі. Том «Хай будзе святло» з'яўляецца своеасаблівай мастацкай хронікай сучаснасці. Танк глыбока перакананы, што ў жыцці няма падзей, не вартых увагі паэта.

«ЛІТАРАТУРНАЯ БЕЛАСТОЧЧЫНА»

Сяпшаем паведаміць, што Мінскае выдавецтва «Мастацкая літаратура» выпусціла ў свет кніжку «Літаратурная Беласточчына». Гэта зборнік вершаў і апавяданняў аўтараў, якія жывуць у Польшчы і пішуць на беларускай мове. Тыраж зборніка — 2000 экземпляраў, цана — 52 капейкі. Рэдактарам зборніка з'яўляецца Ф. Жычка і П. Шаўцоў. (Больш падрабязныя звесткі пра гэты зборнік змесцім у адным з наступных нумароў нашага тыднёвіка).

СЕМ МІЛЬЁНАЎ ГЛЕДАЧОЎ

Нядаўна ў Мінскім цырку адбылася незвычайная падзея. У час суботняга спектакля клоўн Я. Майхроўскі аб'явіў, што ў беларускім цырку пабывала ўжо 7 мільёнаў гледачоў, а сямімільённы глядач знаходзіцца якраз сярод прысутных на гэтым спектаклі. Хто ім будзе, мела рашыць лясаванне. Шчаслівы лёс усміхнуўся да сямікласніцы Лены Дзенькінай. На памяць аб гэтым здарэнні сямімільённы глядач атрымала прыгожага мішку са спецыяльнай медаллю.

ГІСТОРЫЯ САЛІГОРСКА

У абласным музеі горада Маладзечна адкрыта спецыяльная экспазіцыя, прысвечаная гісторыі вядомага Салігорскага хімкамбіната і горада Салігорска. Гэта гісторыя пачалася 10 жніўня 1958 года, калі будаўнікі заклалі першую пліту будучага Салігорска. У 1960 годзе з глыбіні 414 метраў упершыню была паднята калійная соль. (вр)

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО

13 лютага адбылося пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП, на якім абмяркоўвалася выкананне задач Нацыянальнага гаспадарчага плана ў студзені гэтага года. У многіх галінах нашай прамысловасці планы, намечаныя на студзень, перавыканаaны. У адказ на пісьмо Сакратарыята ЦК ПАРП і Прэзідыума ўрада рабочыя калектывы прамысловых прадпрыемстваў прынялі дадатковыя прадукцыйныя абавязацельствы.

Палітбюро ЦК ПАРП звярнула асаблівую ўвагу на павышэнне дысцыпліны працы і на ліквідацыю ўсіх тых недахопаў, якія перашкаджаюць у паспяховым выкананні планавых задач. У бліжэйшыя гады павысіцца значна прадукцыйнасць працы шляхам мадэрнізацыі машын, станкоў і іншага абсталявання, а таксама выкарыстання рэзерваў у існуючых прадукцыйных аб'ектах. Аднačасова было адзначана, што на мадэрнізаваных прадпрыемствах неабходна звярнуць асаблівую ўвагу на палiпшэнне ўмоў працы рабочых калектываў.

ПАСЯДЖЭННІ ВК ПАРП І ПРЭЗІДЫУМАЎ ВРН

Супольныя пасяджэнні экзекутываў ваяводскіх камітэтаў ПАРП і прэзідыумаў ВРН адбыліся ў канцы мінулага тыдня ў некалькіх ваяводствах нашай краіны.

У Варшаве тэмай супольнага пасяджэння была ацэнка выканання плана за мінулы год, справы выканання павышаных планаў гэтага года. У дыскусіі ўдзельнікі пасяджэння звярнулі ўвагу на існуючыя рэзервы, якія павінны дынамізаваць развіццё прамысловасці, будаўніцтва і навукі.

У Вроцлаве ставіліся справы гаспадарчага развіцця Дольнага Шлёнска, справы павелічэння тэмпа прадукцыі, паскарэння тэрмінаў перадачы гатовых прамысловых аб'ектаў у эксплуатацыю.

У Лодзінскім ваяводстве план на студзень быў перавыкананы. Асноўную частку звышпланавай прадукцыі склалі тавары, якія ідуць на забеспячэнне ўнутранага рынку і на экспарт.

У Ольштыне ішла дыскусія аб справах, звязаных з інтэнсіфікацыяй сельскай прадукцыі і павелічэннем удзелу ваяводства ў агульнадзяржаўным харчовым балансе.

У Гданьску абмяркоўваліся справы, звязаныя з тэрміновай перадачай у карыстанне важнейшых марскіх аб'ектаў і камбіната паперы ў Квідзыне. Апрача таго, былі абмеркаваны праблемы выкарыстання рэзерваў, існуючых у тэхнічным прагрэсе, у арганізацыі працы, у поўным выкарыстанні часу працы машын і зніжэнні коштаў матэрыялаў, прызначаных да прадукцыі.

V З'ЕЗД ЗМС

Закончыўся V з'езд ЗМС, на якім была падсумавана дзейнасць гэтай арганізацыі і намечаны задачы на будучыню. Пленарная дыскусія ў асноўным прысвячалася спосабам, дзякуючы якім ЗМС выконвае задачы, намечаныя для маладога пакалення VII пленумам ЦК ПАРП. На заканчэнне з'езду дэлегаты выбралі новыя ўлады ЗМС. Старшынёю ГП ЗМС паўторна быў выбраны Б. Валігурскі. (ця)

АПОШНІЯ ПАВЯТОВЫЯ КАНФЕРЭНЦЫІ

Адбыліся апошнія ў ваяводстве справаздачна-выбарныя павятовыя канферэнцыі ў Бельску, Дуброве, Алецку, Моньках, а таксама гарадская канферэнцыя ў Беластоку. На парадку дня сталі пытанні далейшага развіцця сельскай гаспадаркі і ідэалагічнага заангажавання людзей. На кожнай канферэнцыі прысутнічаў член экзекутывы Ваяводскага камітэта ПАРП.

НА ВЯЧЭРНІМ АДМІНІСТРАЦЫЙНЫМ

На нядаўна адкрытым вячэрнім аддзяленні адміністрацыйнай студыі пры Беластоцкім філіяле Варшаўскага універсітэта распачаліся заняткі. Ва ўрачыстай іматрыкуляцыі новых студэнтаў прыняў удзел рэктар Варшаўскага універсітэта праф. Зыгмунт Рыбіцкі. Удзельнічаў таксама І сакратар Ваяводскага камітэта партыі Здзіслаў Куроўскі. Заняткі распачалі 63 студэнты, якімі з'яўляюцца галоўным чынам адміністрацыйныя працаўнікі гмін.

НАЙЛЕПШЫЯ ГАСПАДАРЫ

У цэлым ваяводстве адбываюцца сустрэчы з найлепшымі гаспадарамі — майстрамі сельскагаспадарчай прадукцыі, якіх выявіў конкурс «Вёска гаспадарная і культурная». Сустрэчы такія адбыліся ўжо ў Саколцы, Лапах, Граеве, Замброве, Кольне і Беластоку.

ВАЯВОДСКІ ЦЭНТР ЗДАРОЎЯ ДЗІЦЯЦІ

У Беластоку будзе пабудаваны Ваяводскі цэнтр здароўя дзіцяці. На гэту тэму ў «Газеце Беластоцкай» апублікаваў абшырны артыкул рэктар Беластоцкай медыцынскай акадэміі праф. Пётр Борань. Ён напісаў: «Цяперашні этап апекі над дзіцём бясспрэчна вымагае стварэння ў Беластоку высокаспецыялістычнага медыцынскага цэнтра, які будзе комплексна займацца здароўем дзяцей».

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ ПЕРШЫ

Каб палепшыць працу службы здароўя, Беластоцкі павет першы ў ваяводстве ўвёў радыёфанізацыю ўсіх пунктаў аховы здароўя на вёсцы. Тэлефоны ў кожным вясковым цэнтры здароўя даюць магчымасць хутка кансультавацца з кожным спецыялістам, хутка выклікаць, калі трэба, спецыяльную дапамогу. У будучым годзе плануецца радыёфанізацыя ўсе службы здароўя ў ваяводстве.

ПАЧАТАК ГОДА ПОЛЬСКАЙ НАВУКІ НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

У аулі Медыцынскай акадэміі ў Беластоку з удзелам міністра здароўя М. Слівінскага, І сакратара Ваяводскага камітэта партыі З. Куроўскага і старшыні Прэзідыума ВРН у Беластоку З. Спрыхі адбылася ўрачыстая інаўгурацыя Года польскай навукі на Беласточчыне.

АЦЭНКА 1972 І ЗАДАННІ НА 1973 ГОД

Такая тэма стаяла на парадку дня супольнага пасяджэння экзекутывы Ваяводскага камітэта ПАРП і Прэзідыума ВРН. Прысутнічаў член Сакратарыята ЦК, кіраўнік арганізацыйнага аддзела ЦК Здзіслаў Жандароўскі. (вл)

Niedziela 25.II.

7.30 Program dnia. 7.35 TV Kurs Rolniczy. 8.10 „Przypominamy, radzimy”. 8.20 „Nowoczesność w domu i zagrodzie”. 8.40 „Radar”. 9.00 TELERANEK. 10.20 „Antena”. 10.35 „Przez Pireneje do Mahrebu” („Klub Sześciu Kontynentów”). 11.15 Muzyczne wizerunki miast — GRODKÓW. 11.45 „Przemiany”. 12.15 Dziennik. 12.30 Sportowy magazyn sprawozdawczy. 14.20 Dla dzieci: L.J. Kern — „Cudowna maść” cz. IV („Karampuk”). 14.50 „Z ludowej szkatuły” — „Podegrodzie” — regionalny zespół Pieśni i Tańca. 15.30 PKF. 15.40 „Mikołaj Kopernik” — cz. III — „Dochodzić prawdy” — film dok. 16.10 „Piosenka dla Ciebie”. 17.15 „W starym kinie” — Listy miłosne Kazimierza Junoszy Stępowskiego do Mary. 18.15 „Tele-Echo”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Wojna i pokój” — film fab. radz. — cz. I — „Andrzej Bołkoński”. 22.30 Magazyn sportowy.

Poniedziałek 26.II.

12.45 TV Technikum Rolnicze: Matematyka. 13.25 TV Technikum Rolnicze: Mechanizacja Rolnictwa. 15.20 i 22.35 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Zwierzyniec”. 17.25 „Echo stadionu”. 17.55 „Spacerkiem po kinach”. 18.25 TV Kurier Warszawski. 18.45 Magazyn Postępu Technicznego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Teatr TV: K. Godebski — „Miłość i próżność”. 21.10 Publicystyka międzynarodowa. 21.40 „Nowojorski Kwartet Harfowy”. 22.00 „Ex libris”. 22.25 Dziennik.

Wtorek 27.II.

9.55 Dla szkół: (kl. V) Język polski — „Spotkanie z pisarzem”. 10.25 „Wojna i pokój” — film fab. radz. cz. I — „Andrzej Bołkoński”. 12.45 Dla szkół: (kl. I lic.) Język polski — Molier „Świętoszek”. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 TELEWIZJA MŁODYCH. 18.10 „Karnawał” — program TV NRD. 18.30 TV Kurier Mazowiecki. 18.50 „U progu trzeciego roku” — program publ. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Kto śpiewa — nie grzeszy” — film fab. jugosł. 21.35 Uroczysty Koncert z okazji 28 rocznicy ORMO. 22.30 Dziennik. 22.50 Wiadomości sportowe. Kronika Mistrzostw Świata w jeździe figurowej na lodzie (Bratysława). 23.15 TV Technikum Rolnicze: Matematyka. 23.50 TV Technikum Rolnicze: Mechanizacja Rolnictwa.

Środa 28.II.

10.30 „Kto śpiewa — nie grzeszy”— film fab. jugosł. 12.45 TV Technikum Rolnicze: Botanika. 13.25 TV Technikum Rolnicze: Hodowla zwierząt. 14.00 „Wybieramy zawód”. 15.20 i 23.25 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: „Szkolne zwyczaje”. 17.10 Dla dzieci: W. Faber — „Ach, te znaki drogowe”. 17.35 „Informacje, Towary, Propozycje”. 17.55 „Przez Afrykę” — film dok. czechosł. — cz. II. 18.25 TV Kurier Warszawski. 18.45 „W stronę wielkiej żeglugi”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 Studio 63: M. Żuławski — „Przeczucie” („Opowieści mojej żony”). 20.15 „Szpieg cesarza” — film franc. — odc. III. 21.10 „Mistrzowie batuty” — „Penderecki dyryguje Pendereckiego” — rep. film. 21.30 Wiadomości sportowe. Mistrzostwa Świata w jeździe figurowej na lodzie (jazda dowolna par sportowych). 23.00 Dziennik.

Czwartek 1.III.

9.55 „Szpieg cesarza” — film franc. — odc. III. 10.55 Dla szkół: (kl. III lic.) Język polski — „Skamandryci i Awangarda”. 12.45 Dla szkół: (kl. VII) Język polski — St. Żeromski — „Siłaczka”. 14.00 Matematyka w szkole: „Porównywanie, dodawanie i odejmowanie” 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Ekran z bratkiem”. 17.45 PKF. 17.55 „Piosenka roku 72” — program TV Moskiewskiej. 18.25 TV Kurier Mazowiecki. 18.45 „Jak działasz gmino” — program wiejski. 19.15 „Przypominamy, radzimy”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 „Gra o wielką stawkę” — film. fab. ang. 21.05 Reportaż. 21.40 Wiadomości sportowe. Kronika Zimowych Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Zakopanem. Mistrzostwa Świata w jeździe figurowej na lodzie (jazda dowolna pań). 23.10 Dziennik. 23.35 TV Technikum Rolnicze: Botanika. 0.05 TV Technikum Rolnicze: Hodowla zwierząt.

Piątek 2.III.

10.00 „Gra o wielką stawkę” — film fab. ang. 11.55 Dla szkół: (kl. II lic.) Przysposobienie obronne — „Ratowanie ludzi z zagrożonych pomieszczeń”. 12.45 TV Technikum Rolnicze: Chemia. 13.25 TV Technikum Rolnicze: Język polski. 15.20 i 23.20 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Rysunek techniczny. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Pora na Telesfora”. 17.25 „Nie tylko dla pań”. 17.45 „Gramy o telewizor”. 18.10 „Turystyka i wypoczynek”. 18.20 TV Kurier Mazowiecki. 18.40 Magazyn Medyczny. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 „7-7-7” — film TVP. 20.45 „Panorama tygodnia”. 21.25 Wiadomości sportowe. Kronika Zimowych Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Zakopanem. Mistrzostwa Świata w jeździe figurowej na lodzie (jazda dowolna par tanecznych). 22.55 Dziennik.

Sobota 3.III.

10.00 „Zaloty pieknego dragona” — film fab. czechosł. 11.55 Dla szkół: (kl. IV lic.) Biologia — „Pochodzenie i ewolucja człowiekowatych”. 14.20 TV Technikum Rolnicze: Chemia. 14.55 TV Technikum Rolnicze: Język polski. 15.25 Program dnia. 15.30 Program I proponuje. 15.30 Redakcja Szkolna zapowiada. 16.05 Telereklama. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: XXVII trójmecz harcerski. 17.40 „Z kamerą wśród zwierząt”. 18.10 „Akademia” — rep. 18.30 „Godzina Orfeusza” — mag. muz. nr 25. 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Zaloty pięknego dragona” — film fab. czechosł. 21.45 Dziennik. 22.05 Wiadomości sportowe. Kronika Zimowych Igrzysk Młodzieży w Zakopanem. 22.15 „Melodie Wielkiego Ekranu” — „Groteska i parodia filmowa”. 23.15 Mistrzostwa Świata w jeździe figurowej na lodzie (jazda dowolna mężczyzn).

Piątek 23 lutego

8.10 Film fab. 9.30 Szkoła szachowa. 10.30 Filmy dokument. 14.00 Program dnia. 16.10 Film dokument. 17.00 Wieczór pieśni. 18.00 Film fab. 19.00 Czas. 19.30 Film fab.

Sobota, 24 lutego

7.00 Program dnia. 9.55 Mozaika muzyczna. 10.10 Przegląd międzynarodowy. 10.25 Film animowany dla dzieci. 11.10 Stare filmy. 12.45 Film animowany. 13.00 Transmisja sportowa. 16.10 Spotkania muzyczne. 16.40 Spektakl Moskiewskiego Teatru Satyry. 19.00 Czas.

Niedziela, 25 lutego

7.00 Program dnia. 8.00 Dla żołnierzy. 8.30 Kiosk muzyczny. 9.00 Spektakl TV. 12.25 Białe i czarne. 12.45 Chór z Riazania. 15.00 Klub filmowy. 16.10 Tańczcie z nami. 16.45 Film animowany. 17.30 Wieczór autorski M. Błantera. Transmisja z Sali Kolumnowej. 19.00 Czas. 19.30 c.d. transmisji z Sali Kolumnowej.

Каб будаваць на новы лад, трэба новых імкненняў

(Працяг са стар. 1)

калі на вёсцы існуюць клубы, моладзь мае дзе арганізаваць культурныя мерапрыемствы. І трэба адзначыць, што клубы працуюць добра там, дзе ёсць актыўная моладзь. На Беласточчыне дзейнічае больш трохсот аматарскіх мастацкіх калектываў. Многія з іх шырока прапагуюць у сваёй працы рэгіянальную культуру, багаты фальклор і традыцыю.

Супольна з ЛЗС мы імкнемся перш за ўсё развіваць масавы спорт. Нядаўна мы выступілі з заклікам «Спартыўная пляцоўка ў кожнай вёсцы!», і моладзь нас не падвяла. Моладзь пабудавала шмат спартыўных пляцовак, нават стадыёны. Усё грамадскім чынам.

Зараз на вёсцы гміны. Ахопліваюць яны значна большую, чымсці ранейшыя грамадскія рады, тэрыторыю. Гміна цяпер мае быць сапраўдным культурным і гаспадарчым цэнтрам, дык неабходна пабудаваць усюды там, дзе яшчэ гэтага няма, добрыя цэнтры аховы здароўя, дамы культуры, кіно, бібліятэкі. Неабходна ўключыць у гэту працу вясковую моладзь. Члены нашай арганізацыі задэклараваліі свой ўдзел у пабудове так званых «помнікаў 30-годдзя». Хай гэта будзе новая малачарня, клуб, раміза, купальны басейн або дарога. У сувязі з тым, што сёлета наша ваяводства прыняло абавязкі гаспадара цэнтральных дажынак, члены ЗМВ намераны ўключыцца ў парадкаванне ўсіх шляхоў і дарог, а таксама вёсак і мястэчак. Ваяводскае праўленне ЗМВ выступіла з новым заклікам павышэння сельскагаспадарчай прадукцыі.

Н.: Як адзначае з'езд моладзь беластоцкага ЗМВ?

В.Д.: Перш за ўсё масавымі грамадскімі чынамі. Першай у іх была моладзь з Дуброўскага павету, затым Беластоцкага і Граеўскага паветаў. Прымае ўдзел у будове пажарных рамізаў, святліц, у рамонтах клубаў, у працы ў надлясніцтвах. Моладзь з Саколкі супольна з ЛОК і ЗБоВіД прыступіла да будовы адміністрацыйнага будынка. Вучні ЗСР у Заблудаве рыхтуюць пляц пад будову прадшколля. Вясковая моладзь з Граеўскага павету пастанавіла адводзіць з даходаў, атрыманых на забавах, па 20% на нацыянальны фонд аховы здароўя. Гурткі ЗМВ у Радзілове і Простках прымаюць удзел у будове цэнтраў аховы здароўя, а ў Граеве — у пабудове павятовай бальніцы.

Н.: Зараз чуем усё больш аб стварэнні з усіх маладзёжных арганізацый федэрацыі. Чым яна будзе займацца?

В.Д.: Ёсць намер стварыць федэрацыю сацыялістычных саюзаў польскай моладзі. Гэта б дапамагло лепш каардынаваць працу ўсіх пяці маладзёжных арганізацый. Існаванне пяці ў пэўным сэнсе розных арганізацый толькі сярод моладзі аказваецца карысным тады, калі адна арганізацыя не будзе ўваходзіць у дарогу другой. Дзейнасць жа некаторых з арганізацый пачала дубляваццa.

Бурнае сённяшняе жыццё не змяшчалася ў праграмах дзейнасці паасобных арганізацый. Арганізацыям былі патрэбны новыя напрамкі дзейнасці. Жывем мы ў перыяд, калі партыя кінула заклік пабудовы «другой Польшчы», а мы «другой вёскі». Каб магчы будаваць на новы лад, трэба новых імкненняў, новай праграмы дзеяння. Звенні федэрацыйнай арганізацыі сканцэнтруюць большую ўвагу на патрэбы розных асяроддзяў і прымуць найбольш адпаведныя пастановы да далейшай дзейнасці ў маладзёжным руху.

Размову запісаў Янка Цялушэцкі фота аўтара

МАЛА, АЛЕ ЦІКАВА

ДЗЕ НАЙБОЛЬШ ЧЫТАЮЦЬ ГАЗЕТ?

Найбольш газет на галаву друкуецца ў Швецыі — 534 экземпляры на 1000 жыхароў. Потым ідзе: Японія — 311 экз., Ісландыя — 448, Нарвегія — 383, Новая Зеландыя — 376, Швейцарыя — 385, Данія — 364.

Найменш газет чытаюць у Афрыцы. У 6 афрыканскіх краінах выходзіць толькі па адной газеце. Найбольш газет у Афрыцы чытаецца ў Гане — 46 экземпляраў на 1000 жыхароў.

У Паўднёвай Амерыцы найбольш газет выходзіць у Аргентыне — 182 экземпляры на 1000 жыхароў. (вл)

У ТОРУНІ АБ БССР І БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ

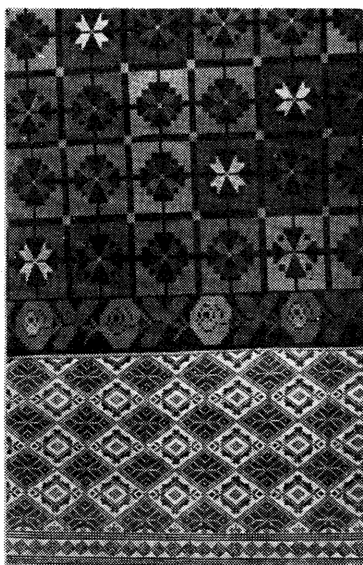

Камплект жаночага адзення (Гайнаўскі павет).

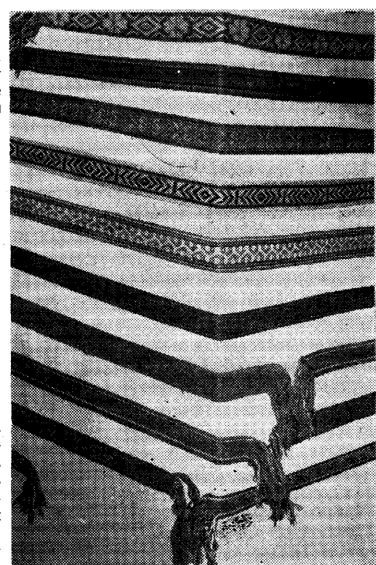
Этнаграфічны музей у Торуні, у засягу дзейнасці якога знаходзіцца і Беластоцкае ваяводства, ад пачатку свайго існавання праяўляе зацікаўленне народнай культурай сваёй найбліжэйшай суседкі — БССР і беларусаў, пражываючых у Польскай Народнай Рэспубліцы. Музей утрымлівае кантакты з Інстытутам мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР. У фондах бібліятэкі знаходзіцца нямала беларускай этнаграфічнай і фальклорнай літаратуры, што дае магчымасць навуковым супрацоўнікам музея займацца праблемамі і беларускай этнаграфіі, фальклору і народнага мастацтва.

Ад 1957 года, між іншым, вельмі актывізавалася этнаграфічная праца музея на Беласточчыне, асабліва ў беларускім этнічным асяроддзі.

Аўтар гэтага рэпартажу на працягу 10 гадоў сістэматычна, кожны год, праводзіў этнаграфічныя разведкі, набываў этнаграфічныя экспанаты для Торуньскага музея. Дзякуючы гэтай сістэматычнай працы ў фондах музея знаходзіцца больш тысячы этнаграфічных прадметаў, паходзячых з Беласточчыны, прытым прадметаў вельмі каштоўных, рэдкіх і унікальных. Вынікі зацікаўлення музея беларускай народнай культурай вельмі відавочныя:

Тканіны з Гродзеншчыны.

Калекцыя паясоў з Сакольскага павету (вёска Старая Хадароўка, Глінішча).

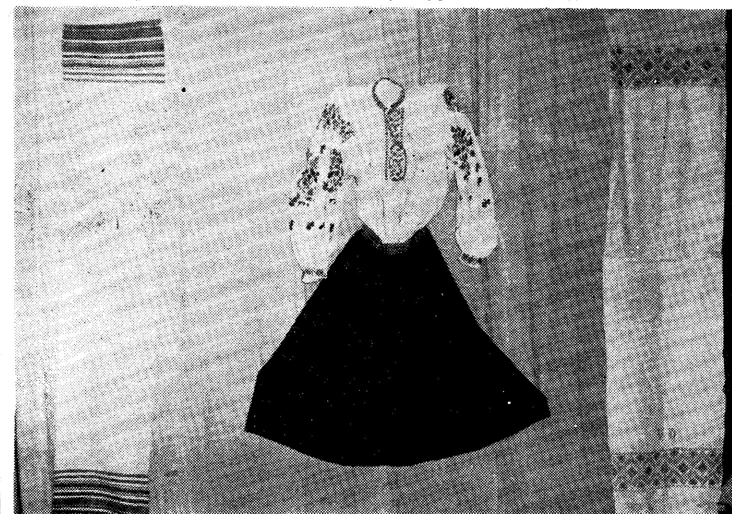
1) больш тысячы экспанатаў беларускай народнай культуры і мастацтва,
2) матэрыялы духоўнай культуры,
3) некалькі тысяч матэрыялу іканаграфічнага. Пераважна фотаздымкі старога народнага будаўніцтва і інш.

Сабраны матэрыял дае магчымасць музею займацца праблемамі беларускай народнай культуры і прапагандаваць яе, арганізуючы сталыя і часовыя выстаўкі, а таксама пры адпаведных нагодах рабіць лекцыі і даклады. А такія нагоды былі ў мінулыя гады, а таксама ў 1972 і 1973 годзе. Вось прыклад.

Дырэкцыя Этнаграфічнага музея ў Торуні пастанавіла ўрачыста адзначыць 50-ую гадавіну ўтварэння Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. У праграму ўрачыстасці ўваходзілі:

1) лекцыі,
2) выстаўка беларускага народнага ткацтва і адзення з вышыўкай,
3) паказ фільма «Мастацтва савецкіх народаў».

І так. 10 лістапада 1972 года аўтар гэтых радкоў у зале Этнаграфічнага музея прачытаў лекцыю на тэму «Беларуская народная культура». Пасля лекцыі адбылося адкрыццё выстаўкі беларускага народнага ткацтва і святочнага адзення.

Жаночы камплект з Брэстчыны (вёска Дзімітравічы). Ручнікі таксама.

У нядзелю 12 лістапада той жа дакладчык у зале музея прачытаў другую лекцыю на тэму «Беларусь учора і сёння». Пасля лекцыі прысутныя наведалі выстаўку і паглядзелі савецкі фільм аб народным мастацтве народаў Савецкага Саюза.

Выстаўка паказала наведвальнікам беларускае народнае мастацтва і беларускае традыцыйнае адзенне. Экспанаты паходзілі з Гродзеншчыны, Брэстчыны (БССР) і з Гайнаўшчыны ды Сакольшчыны Беластоцкага ваяводства. Усе яны з'яўляюцца ўласнасцю Этнаграфічнага музея ў Торуні. Выстаўка была адкрыта ад 10 лістапада 1972 года да канца студзеня 1973 года. За арганізацыю такога карыснага мерапрыемства, прысвечанага залатому юбілею Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, належыцца прызнанне дырэкцыі Этнаграфічнага музея ў Торуні і арганізатару выстаўкі кустушу мгр Галіне Мікулоўскай — спецыялістцы па мастацтву.

М. Пецюкевіч
Торунь

„ВІТРАЖ"

Так назваў сваю чарговую кніжку Янка Брыль. Калі чытаеш яе, адчуваеш сябе так, быццам спавядаешся перад самім сабою. Чытаеш з частымі перапынкамі, на роздумы. Вялікая шчырасць, якая, бы жыццё, сумная, то зноў радасная. Брылевы смутак хвалюючы, адкрываючы новыя пакланы чалавечнасці. Радасць — лірычная, шматколерная, бы вясёлка дзяцінства.

Фарбы жыцця, яго розныя праменні. Вітраж.

У «Вітражы» шмат сардэчнага аб Польшчы. Сустрэчы Янкі Брыля з творцамі польскай культуры — з Уладзіславам Бранеўскім («Веліч яго яшчэ, па-мойму, не адстаялася ў часе»); з Леанам Кручкоўскім («...мне стала яшчэ больш зразумелай шчырасць і мудрая прастата яе аўтара»); сустрэчы з выдатным Юліянам Пшыбасем.

У Брыля нямала сяброў у нашай краіне: Чэслаў Цанткевіч, Станіслаў Рышард Дабравольскі, Ежы Енджэевіч, Войцех Жукроўскі, Мацей Кананові́ч, Леслаў Бартэльскі, Тадэуш Ружэвіч, Ян Гушча, Фларыян Няўважны, Збігнеў Жакевіч, Ежы Пахлёўскі.

Янку Брыля любяць і цэняць. У снежні, будучы ў Шчэціне, зайшоў я да Ежы Пахлёўскага, які многа і сардэчна расказваў мне пра Янку Брыля, яго творчасць. Помніцца мне вечар у іншага выдатнага польскага пісьменніка, Эрнэста Брыля, які, у пэўны момант, пачаў гаварыць: «Мой аднайменнік у вашай літаратуры, Янка Брыль...» Мы прагаварылі дапазна.

Пісьменніца Катажына Сухадольская закончыла пераклад на польскую мову цудоўнай «Жмені сонечных промняў» Янкі Брыля, кніжкі, якой я ніколі не забуду.

Сакрат Яновіч

Янка Брыль. Вітраж. Мінск 1972.

Пачатак на стар. 1

шчупаў, абстукаў, зробім». А ён сваё, што не. Мы ўсё ж не адступаем. Стаімо ўдвох са Сцяпанам Паўлючуком на калідоры ў Прэзідыуме ПРН у Бельску і думаем, што далей рабіць. Галава кружыцца, і не ведаем, як ужо і гаварыць. Аж тут выходзіць інспектар на калідор. Мы зноў да яго: «Пане інспектар, мы хочам ад вас апошняга слова». Ён тады нам сказаў пачакаць на калідоры, а як выйшаў ужо другі раз, пачулі, што атрымаем стары будынак школы.

На другі дзень мы ўсім сялом, маладыя і старыя, прыступілі да разборкі. Працавалі весела, і за адзін дзень будынак разабралі, а мужчыны на плячах перанеслі яго на другі бок вуліцы. На наступны дзень адразу пачалі будаваць. Збіралі грошы. Па 300 злотых з кожнага гаспадара. Усе далі і за адзінаццаць дзён паставілі мы вялікую і прыгожую святліцу.

Хацелі адразу і закончыць яе. Грошы на гэта, каля 100 тысяч, прызнаў нам павет. Але тых грошай мы самі не маглі і не можам выкарыстаць у рабоце, бо толькі нейкая брыгада з Сямяціч можа гэта рабіць. А чаму? Ёсць жа ў нас майстар, які будаваў і далей будуе будынкі добра і прыгожа. Святліцу таксама даўно ўжо закончыў бы. А так дзіўна выходзіць: мы за адзінаццаць дзён пабудавалі будынак, а «выканчваюць» яго ўжо другі год і нічога не робіцца. Людзей толькі ад грамадскай працы такім чынам адбіваюць. Чаму б тых грошай не пераліць на наш камітэт будовы святліцы.

А што людзі нашы на гэта? Паверылі яны ў сябе, убачылі, што добра і хутка можам супольнымі сіламі рабіць, і зноў прыступілі да будовы школы, бо пасля закрыцця старой школы не было дзе дзецям вучыцца. І гэты чын выканалі спраўна ў 1971 годзе. Таксама зладжыліся па 100 злотых на яго, з Беластока прывезлі дом, за дзень зладжылі. Тут аддзел асветы памог школу хутка закончыць, і ўжо дзеці вучацца ў той школе, ды не толькі з нашай вёскі, але і з Алекшаў і з Мокрага.

Праўда, пачалі некаторыя пагаварваць, што мо замнога чынаў, калі ўлады не цікавяцца намі, не прыедуць пабачыць. А мы на тое самае зноў усёй вёскай падняді вялікі чын — будаваць пункт аховы здароўя ў Дубяжыне.

На заканчэнне аднак хачу дадаць, што варта, каб новыя гмінныя ўлады цікавіліся такімі людзьмі і такімі вёскамі, як наша, якая ўмее арганізаваць вялікія грамадскія чыны — на 600 тысяч злотых іх было дагэтуль. І пры розных узнагародах варта помніць аб такіх будаўніках, як Сцяпан Паўлючук і іншыя.

Пару месяцаў, як паўстаў у нас хор. Сам спяваю і прыходжу на кожную рэпетыцыю. Скажу вам па шчырасці, люблю працавітае жыццё, люблю з людзьмі не расставацца і з нашай беларускай песняй.

Мікалай Раманюк, сын Яфіма.

ДАРАГАЯ «НІВА»!

Прачытаў я ў «Ніве» № 3 з дня 21.I.73 года артыкул «Найбрыдчэйшы кусок дарагі». Мяне зацікавіла, чаму рэдактар, які апісаў гэтую дарогу, не праверыў дакладна справы, ці сяляне вёсак Маліннікі і Грыгораўцы адмаўляюцца ад работы чынам і колькі ўжо чыну ўлажылі ў гэту дарогу. Кусок гэта не малы — 2,5 км. 0,5 км дарогі добрай, а рэшта дрэнная. Было яшчэ палавіна бяды, калі той дарогай не хадзілі трактары. Восенню яны так яе зрабілі, што цяжка праз яе цяпер нават упоперак прайсці. Чаму гэты рэдактар не запытаў у грамадскай радзе, якая была да 1.I.73 г. у Грыгораўцах, колькі прызначана ім фонду на рамонты дарог і колькі кожны год гэтага фонду заставалася нявыкарыстанага? А дарогі дрэнныя, людзі зарабіць хочуць, працавалі б, каб была добрая арганізацыя.

І яшчэ адна справа: летам 1972 года прыехала машына, каб падрамантаваць дарогу. Была гэта раўнярка, якая раўняе дарогі. Цэлы тыдзень стаяла яна каля пункта скупкі малака ў Грыгароўцах, а другі тыдзень у Малінніках, а яе аператары толькі шукалі, каб дзе-небудзь прыватна зарабіць, але дарогу, каб добра паладзіць, таго не было. Яшчэ горш папсавалі, бо не зраўнялі яе дакладна, а толькі пагладзілі зверху і зрабілі пасярэдзіне ніжэй, чым па краях. Дзе ж быў тады грамадскі драгомістр? Чаму ён не цікавіцца, як дарога рамантуецца? За што ім плацяць месячныя пенсіі, калі машыны стаяць без дзела, а драгомістр, замест глядзець сваіх абавязкаў, абрабляе гаспадарку каля 20 га зямлі. А нашу работу, якую робім чынам, ніхто не лічыць.

Імя і прозвішча аўтара — да ведама рэдакцыі.

ДАРАГІ ТАВАРЫШ!

Па-першае, вы зрабілі вельмі добра, што, знерваваўшыся маёй інфармацыяй, напісалі, сказаўшы праўду ў вочы, аб тым, што ведаеце і што думаеце. Вашы думкі і вашы весткі вельмі каштоўныя. Мы іх публікуем з вялікім задавальненнем, бо высока цэнім людзей актыўных, баявых, якія не махаюць лянiва рукой на ўсё, а даходзяць сваёй праўды і сваёй справы. Крытыкуюць дрэнную работу і іншыя недахопы.

Па-другое: чаму я не праверыла справы, ці сяляне вёсак Маліннікі і Грыгораўцы адмаўляюцца, ці не адмаўляюцца ад чыну. Тут маеце поўную рацыю. Трэба было гэта праверыць і, за вашым дазволам, захочам у будучыні шырэй напісаць пра грамадскія дарожныя чыны вашых вёсак.

Па-трэцяе: апублікаваную вашу інфармацыю вышлем у гміну ў Орлю, бо хочам верыць і верым, што новыя гмінныя ўлады павінны ведаць пра факты, аб якіх пішаце, а таксама павінны ведаць, што ані мы, ані нашы чытачы і карэспандэнты не будуць нікога гладзіць па галаве за дрэнныя ўчынкі і за дрэннае выконванне сваіх абавязкаў. Занадта многа яшчэ ў нашым жыцці нядбайнасці і карысталюбівасці, і з гэтым супольна будзем змагацца. Вам дзякуем за вастрату і непадкупнасць вашых слоў. Пішыце часцей.

З пашанай да вас

Вера Леўчук

Пачатак на стар. 1

Аблічча гміны Шымкі

каб нам служылі. У прадукцыі збожжа няма што нам спаборнічаць з іншымі раёнамі павету, а вось у бульбе... У мінулым годзе яе ўраджай склаў у сярэднім 220 цэнтнераў з аднаго гектара. Абавязкова трымаць бы гэты ўзровень! А на яго аснове разгарнуць свінагадоўлю. Сняцца мне вялікія, па-сучаснаму абсталяваныя хлявы — фабрыкі мясной сыравіны.

Гадоўлю кароў таксама можам развіваць зусім паспяхова. Асновы дзеля гэтага ёсць. Вось у мінулым годзе на меліяраваных сенажацях гаспадары сабралі амаль па 80 цэнтнераў сена з аднаго гектара. А магло б быць і больш. Толькі трэба навучыцца другі і трэці пакосы перарабляць на сілас. Дагэтуль яшчэ шмат добрай травы тут проста прападае пад снегам. А кароў малавата. Ледзь 33 штукі на 100 га зямельных угоддзяў. Гэтую колькасць трэба абавязкова падвоіць, а то і патроіць.

Паверыў я начальніку Шымкаўскай гміны. Сапраўды, самае важнае — указаць перспектывы развіцця. У Шымках яны даволі заманлівыя. Пажывем — пабачым.

Максім Нурэцкі

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

Васіль Міранчук, трактарны механік ПОМ-у ў Нарве, з'яўляецца адным з перадавых працаўнікоў рабочага калектыву. *Фота А. Карпюка*

У сакольскіх і бельскіх ЗМВ-оўцаў

Павятовая арганізацыя Саюза сялянскай моладзі (ЗМВ) у Саколцы налічвае 3 210 членаў, у тым ліку 1 446 дзяўчат. На працягу мінулага года было арганізавана пяць новых гурткоў ЗМВ і ў рады гэтай арганізацыі ўступіла 698 асоб. Усе члены ЗМВ актыўна ўключыліся ў «Вясну чынаў» і ў акцыю «Зазелянее ўвесь наш край». Рэалізаваныя ў рамках гэтых акцый грамадскія чыны склалі суму звыш 300 тысяч злотых. Моладзь садзіла лес і дрэўцы паабапал дарог, дапамагала будаваць і рамантаваць святліцы, клубы, спартыўныя пляцоўкі, дарогі. Асабліва шмат папрацавала грамадскім чынам моладзь з Янава, Крынак, Старой Камёнкі, Кузніцы, Сачкоўцаў, Немчыны і засаднічай сельскагаспадарчай школы ў Саколцы.

Важным напрамкам працы было павышэнне агульных і прафесіянальных ведаў моладзі. У 1972 годзе ў павеце дзейнічала 69 гурткоў сельскагаспадарчай падрыхтоўкі з 747 удзельнікамі. За званне «Маладога чэмпіёна плёнаў» і «Узорнага маладога селяніна» змагаліся 92 члены ЗМВ.

Зараз у Сакольскім павеце працуюць 23 школы здароўя, якія згуртоўваюць каля 400 асоб. Апрача таго, члены ЗМВ многа месца ў сваёй працы адводзяць спорту і турыстыцы, а таксама культурна-асветнай дзейнасці. Арганізуюць яны экскурсіі, кулікі, спартыўныя розыгрышы, таварыскія вечарыны і іншыя масавыя мерапрыемствы ў вясковым асяроддзі.

Бельская арганізацыя ЗМВ аб'ядноўвае ў сваіх радах 3 065 членаў. Большая частка з іх беспасрэдна займаецца сельскай прадукцыяй. Асаблівую ўвагу гурткі ЗМВ прысвячаюць асветна-палітычным курсам, якія карыстаюцца вялікім зацікаўленнем у маладых юнакоў і дзяўчат. У гэтым немалая заслуга дакладчыкаў, якія ўмела выкарыстоўваюць вольны час моладзі на яе адукацыю. ЗМВ-оўцы праводзяць акцыю «Усе вучымся прафесіі». У выніку гэтай акцыі 74 асобы ва ўзросце да 30 год атрымалі пачатковую адукацыю і больш 50 асоб распачало навуку ў сельскагаспадарчых і эканамічных тэхнікумах, а таксама агульнаадукацыйных ліцэях.

Многа месца ў сваім маладым жыцці моладзь адводзіць справам культуры, спорту і турыстыцы. Яны ствараюць аматарскія мастацкія калектывы. Шмат маладых сялян павышае свае веды на розных курсах. Бо цяпер вёсцы патрэбны адукаваныя гаспадары, актыўныя маладыя людзі. Толькі па ініцыятыве такіх будуць з году ў год прыгажэць нашыя вёскі. Вырастуць тут новыя мураваныя дамы, пабудуюцца новыя вуліцы, спартыўныя пляцоўкі і стадыёны.

(ця)

У эканоміцы нашага ваяводства Гайнаўка займае значнае месца. Дастаткова сказаць, што вартасць валавой прадукцыі яе прамысловасці даўно перавысіла 950 мільёнаў злотых у год. На прамысловых прадпрыемствах і ў бытавым абслужванні працуе тут больш 6,5 тысяч чалавек.

Такой колькасці рабочых і служачых трэба даць добрыя сацыяльна-бытавыя ўмовы людзей працы. Зразумела, справы гэтыя знаныя, і кожная з фабрык ці прадпрыемстваў мае свой план, свае сродкі. Але, што, напрыклад, з таго, што на фабрыцы ёсць і душ, і вада халодная і цёплая, калі рабочы дома вымушаны насіць ваду вёдрамі?! Урэшце, што з таго маюць жыхары Гайнаўкі, якія не працуюць на вялікіх фабрыках?

Гэтымі і масамі іншых сацыяльна-бытавых спраў заняліся гарадская рада нарадовая і павятовая камісія прафсаюзаў. Супольна з прафсаюзным актывам прадпрыемстваў апрацаваны план да 1975 года. — Пры чым тут гарадская рада і план, калі кожнае з прадпрыемстваў мае свой план і, што важнейшае, сродкі? — можа сказаць хто-небудзь.

У Гайнаўцы справа пастаўлена інакш: задачы ў галіне паляпшэння бяспекі і гігіены працы поўнасцю будуць рэалізаваць паасобныя прадпрыемствы і заводы. Аднак тое, што датычыць бытавых і культурна-асветных спраў, вымагае супольных намаганняў. Справа ў тым, каб, спалучаючы сродкі і сілы, будаваць такія аб'екты, якімі будуць карыстацца не толькі калектывы працаўнікоў, але іх сем'і, жыхары горада.

Прыступаючы да апрацоўкі агульнагарадскога плана паляпшэння бытавых і культурных умоў, гайнаўскія дзеячы мелі ўжо пэўны вопыт. Супольнымі намаганнямі пабудавалі, напрыклад, першы этап водаправода, пабудаваны 3 пачатковыя школы і тэхнікум драўніннай прамысловасці, які забяспечвае гайнаўскія заводы кваліфікаванымі кадрамі, пабудавалі лекарскую «пшыходню», яслі і інш. Сюды, як рабочыя калектывы, так і іншыя жыхары ўклалі шмат грамадскай працы.

Адной з найважнейшых спраў з'яўляецца жыллёвае будаўніцтва. Справа гэта не будзе вырашана на працягу гэтай пяцігодкі. Аднак гарадскія ўлады зрабілі ўсё, каб адпаведна падрыхтаваць будаўнічыя пляцы. Хімічная фабрыка пастанавіла пабудаваць для сваіх працаўнікоў жылы блок. Прэзідыум МРН вызначыў пляц, але адначасова зрабіў агаворку, што на першым паверсе гэтага будынка будуць знаходзіцца памяшканні бытавога абслужвання, якімі будуць карыстацца ўсе жыхары данага раёна горада.

Шмат месца прысвячаецца справам будовы прадшколляў, яселяў, пляцаў на гульні, дзяціцаў. У Гайнаўцы працуе амаль 2,5 тыс. жанчын. Праграма прад-

Будуецца жылы блок хімічнай фабрыкі.

Нашаніўская пара

«НАША НІВА» Ў АЦЭНКАХ КРЫТЫКАЎ — ЧАСТКА I

«Наша ніва» — галоўны інспіратар беларускага нацыянальнага адраджэння ад пачатку свайго існавання знаходзілася ў цэнтры ўвагі не толькі беларускай, але таксама рускай і польскай крытыкі. Рускія і польскія публіцысты рэакцыйнага кірунку вялі вострую барацьбу з «Нашай нівай», з яе ідэалогіяй беларускага адраджэння. Даказвалі яны, што беларуская нацыя не існуе і што беларусы гэта арганічная частка рускага або польскага народа. На шчасце, і ў асяроддзі рускіх і ў асяроддзі польскіх дэмакратычных даследчыкаў знайшліся людзі, якія аб'ектыўна ацэньвалі працэс беларускага адраджэння і бачылі ў ім праявы гістарычнай заканамернасці. Прыкладам такога вучонага з боку рускіх можа быць Пагодзін, які актыўна падтрымаў беларусаў, згрупаваных вакол «Нашай нівы». Гісторыя, пісаў Пагодзін, «Поднимает к жизни долго дремавшие народности. Униженные и осмеянные... они легко ориентируются в своём положении, национальная их печать несёт повсюду новые жизнетворчие стремления, убеждения, интелигенция, отщепившаяся от народа, возвращается к нему. Такой процесс происходящий во всей России. Привет этому здоровому демократическому процессу» і далей. «Белорусское национальное возрождение пошло быстро с 1905 года, пробуждение народа насчитывает уже не один десяток лет. Как всегда и везде это бывает у национальностей пробуждающихся, сначала кучка интелигентов, «смешных идеалистов» почувствовала кровную связь с тёмными народными массами. Сердечно пожалела их и стала писать для них». Пагодзін высока ацэньваў «Нашу ніву»: «...Единственный орган, через который в глушь Белоруссии проникает свет современной культуры». (А. Погодин «Белорусские поэты»).

Прыхільныя адносіны польскай дэмакратычнай думкі да «Нашай нівы» выявіліся ў публіцыстыцы Вагнэровіча, які ў 1912 годзе апублікаваў вельмі цікавы артыкул, прысвечаны беларускай справе. Вось характэрныя цытаты з гэтага артыкула:

„Nasza Niwa" jako wyrazicielka ruchu stanęła przeto na gruncie ściśle ludowym, demokratycznym, chce ona przede wszystkim dotrzeć do wieśniaka, być dlań elementarzem, doradcą, oddźwiękiem doli-niedoli".

Вагнэровіч асудзіў усіх тых, хто выступіў супраць ідэі беларускага адраджэння, называючы іх людзьмі, зняволенымі традыцыяй.

„Wielka masa narodu i jego siła żywotna, prędzej czy później przełamie przeszkody i pójdzie drogą własnych ideałów. Nieprzychylność i negowanie koncepcji jest krótkowidztwem i płodem niewolniczej tradycji" (W. Wagnerowicz, Młoda Białoruś).

Станоўча аб «Нашай ніве» і прапагандаваным ёю кірунку ідэй выказваліся таксама такія рускія даследчыкі, як Ф. Турук, Л. Клейнборт; з польскіх М. Ромэр, М. Бараноўскі і многія іншыя.

«Наша ніва» амаль ад самага пачатку свайго існавання заставалася ў цэнтры ўвагі беларускіх публіцыстаў, гісторыкаў літаратуры, палітыкаў. У сувязі з велізарнай колькасцю прац, прысвечаных тыднёвіку, няма ніякай магчымасці нават павярхнасна іх прадставіць ці ахарактарызаваць. Варта адзначыць, што беларускія даследчыкі, у залежнасці ад часу, у якім выказваліся на тэму «Нашай нівы», утрымоўвалі свае ацэнкі або ў выключна прыхільным або ў выключна адмоўным тоне. Амаль усе публікацыі, прысвечаныя «Нашай ніве», напісаныя да 1929 года, адзначаліся добразычлівасцю ў адносінах да тыднёвіка і звязаных з ім дзеячоў. Артыкулы, апублікаваныя ў гадах 1929 — 1946, характарызаваліся выключнай непрыхільнасцю да «Нашай нівы» і да пісьменнікаў, звязаных з ёю. Пасля вайны беларускія крытыкі выказвалі розныя, часта вельмі супярэчлівыя ацэнкі першага беларускага тыднёвіка.

Бадай што першым беларускім крытыкам, які заатакаваў праграму «Нашай нівы», быў Гмырак, які ўжо ў 1914 годзе накіраваў у рэдакцыю тыднёвіка вельмі востры ліст. Вось вытрымкі з гэтага ліста:

«Эх, шмат у чым крыва глядзіце Вы, панове генералы беларускага адраджэння. Такая ясная, простая, шырокая ляжыць дарога, а Вы блукаецеся ля зводных сцежак». «Работніцкі рух — гэта бадай што ці не найважнейшае права грамадскага жыцця сучаснай Расіі. Пралетарыят пакуль што ядыная сіла — ізноў пасля некалькігадовага зацішша выступаючая актыўна. Свядомыя беларусы ў ніякім разе не павінны ігнараваць гэтай сілы. У нас, як і ва ўсіх іншых народаў, пралетарыят адна з найважнейшых клас грамадства».

Галоўны закід Гмырака, накіраваны ў адрас «Нашай нівы», заключаўся ў тым, што тыднёвік замала радыкальны, што ў сваёй праблематыцы абыходзіць жыццё і ідэалогію рабочага класа. Гмырак прапанаваў розныя вырашэнні, якія мелі прычыніцца да радыкалізацыі характару «Нашай нівы».

Выказванні Гмырака, зразумела, не маглі падабацца выдаўцам «Нашай нівы». З гэтай прычыны ліст не быў апублікаваны. Варта адзначыць, што рэдактарам «Нашай нівы» ў гэтым часе быў Янка Купала. Закіды Гмырака, такім чынам, былі накіраваны ў яго адрас.

бачвае пабудову 3 новых прадшколляў. У 1972 годзе, выкарыстоўваючы сродкі прадпрыемства і сваю грамадскую працу, калектыў завода лясных машын дабудаваў новы павільён да існуючага будынка прадшколля. Супольнымі намаганнямі адміністрацыйных улад горада, заводаў і прадпрыемстваў, сродкаў на падтрымоўванне грамадскіх чынаў плануецца будова яшчэ аднаго дадатковага прадшколля на Варшаўскай вуліцы.

Павялічыцца колькасць культурных пляцовак. Новае памяшканне атрымае павятовая бібліятэка, а квартал Леніна і жыллёвай спулдзельні атрымаюць новыя святліцы. Будынкі пасля былога шкіпінарнага завода будуць адаптаваны на Дом творчай працы.

Багатая гайнаўская праграма паляпшэння сацыяльна-бытавых умоў. Ва ўсіх гэтых намаганнях асноўнай справай з'яўляецца пытанне: хто гэта будзе будаваць? Ці ёсць станоўчы адказ на гэтае пытанне, калі вядома, што будаўнічыя прадпрыемствы пакуль што не могуць усяго гэтага пабудаваць. Аднак тры вялікія заводы Гайнаўкі павінны стварыць самастойную рамонтна-будаўляную брыгаду, якая выканала б меншыя будовы гаспадарчым спосабам. А рамонтна-будаўляныя брыгады ключовай прамысловасці маглі б выконваць працы іншым прадпрыемствам. З падлікаў вынікае, што такім спосабам на канец 1975 года можна павялічыць будаўніцтва на суму 15 мільёнаў зл.

Ці так будзе, у многім залежыць ад дырэкцыі заводаў.

А. Карпюк
фота аўтара

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

ПРЫМАЦКАЯ

Рас-ла, рас-ла чэ-рэ-шэнь-ка, а я-гад ні ма-е.

А хто ў пры-мах ні бы-ва-е, той го-ра ні зна-е

Расла, расла чэрэшэнька, а ягад ні мае.
А хто ў прымах ні бывае, той гора ні знае.
А мой бедны прымачэнько ўсё горэ знае:
Кулачэнькі пуд галоўку і спаці лягае.
— Уставай, прымак, уставай, прымак, пара ўставаці.
Запрагай жэ сівы волы, едзь поле араці.
Арэ прымак, арэ прымак на сонцэ паглядае:
«Чужые жонкі абед несут, а мая й ні дбае».
Нарэшці нісе жонка есці: снядание бэз солі.
Зажурыўся прымачэнько бэз шчасця й бэз долі.
— Ні журысе, прымачэньку, ні кажы нікому —
Запрагай жэ сівы волы, паежджай дадому.
Ні ўспеў бедны прымачэнько і з воза і злезці —
Ему цёшча прыказала: — Несі свінням есці!
Ні ўспеў бедны прымачэнько на парог ступіці,
Ему жонканазлівала з семі місок піці.
— Бодай волы паздыхалі, а хата згарэла,
Як мне беднаму прымачэньку, жыць надаела!
І ты прымак, і я прымак — німа чаго ўстыдзіцца!
Сабралісе ўсе прымакі ды пайшлі тапіцца.
Сабралісе ўсе прымакі ды пайшлі тапіцца.

Ад Валянціны Саевіч, 1928 г. нараджэння, вёска Старое Ляўкова, Гайнаўскага павету, запісаў 30 жніўня 1972 г. Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі, нотны запіс зрабіў Эдуард Гойлік.

ЯК АДНА СЯМ'Я

Ужо другі год Лідзія Млодзян працуе начальнікам пошты ў вёсцы Дубічы Царкоўныя. Праца складаная і нялёгкая, патрабуе дакладнасці. Штодзённа трэба мець дачыненне з рознымі перасылкамі, пісьмамі, грашыма...

Дзверы пошты няспынна бразгаюць: гэта наведвальнікі ідуць і выходзяць адтуль. Адны пісьмы здаюць, другія пасылкі, грошы, ці што іншае афармляюць.

А тут яшчэ ў такі гарачы час без перапынку звоняць розныя абаненты і просяць спалучыць з нейкім нумарам тэлефона. І гэта таксама трэба хутка выканаць. Як на аднаго чалавека, гэта напэўна цяжка, а тут яшчэ трэба пісьманосцаў адправіць з пісьмамі і газетамі. Сапраўды, трэба мець моцныя нервы на гэтай рабоце.

У руках Лідзіі Млодзян усё гарыць, у момант кожнага кліента патрапіць аформіць, ці гэта ён прынёс пачку здаць, ці грошы, ці хоча залажыць кніжку ПКО... Ніхто тут гадзінамі не стаіць у чарзе, каб аформіць нейкую справу. Цяпер у нас ужо гміна, і больш вёсак, і зразумела, што паштовых кліентаў павялічылася. Апрача таго, у вёсцы цяпер больш устаноў, а гэта значыць, што работы на пошце таксама больш. Аднак начальнік Лідзія Млодзян толькі смяецца і кажа: «Што трэба — усё зробіцца, галоўнае весці работу па графіку і быць для людзей чалавекам і ўсё тады будзе добра». Напэўна рацыя.

Лідзія Млодзян.

Пісьманосцы ў Дубічах Царкоўных — людзі таксама сумленныя і добрыя. Старэйшы з іх Іван Кірылюк працуе ўжо дваццаць гадоў на сваёй пасадзе. Людзі прывыклі да яго, як да свайго роднага.

Пошта ў нас месціцца ў хаце Івана Хіліманюка, і жонка яго Анастасія вельмі дбае, каб на пошце і навокал яе панавала чысціня і парадак. І гэта відаць усюды, і цешыцца сэрца.

Мікалай Панфілюк

Залукаўскі сельгасгуртак

Добра працуе сельскагаспадарчы гурток у вёсцы Залукі Беластоцкага павету. Існуе ён ужо дванаццаты год і зараз налічвае 53 члены. Ад самага пачатку існавання сельгасгуртка працуе ў ім скарбнікам Рыгор Мойсак. Восем гадоў нязменна старшынствуе Уладзімір Паплаўскі. Ён таксама і дыспетчар. Сельгасгуртак мае дзевяць трактараў з камплектамі падвесных машын, камбайн «Вістуля», трыццаць шэсць сеўнікаў, шмат снопавязалак, бульбакапалак, касілак, абмалотачных агрэгатаў і іншых сельскагаспадарчых машын. Цяпер, зімою, яны знаходзяцца пад дахам, а некаторыя нават пад замком. У гэтым годзе сельгасгуртак атрымае новыя гаражы, а лік сельгасмашын павялічыцца на чатыры новыя трактары, абмалотачны агрэгат, тры снопавязалкі, тры культыватары і іншыя.

Праўленне сельгасгуртка высока цэніць сваіх добрасумленных шматгадовых трактарыстаў. Да іх належаць Грыша Паплаўскі, Янка Зрайкоўскі і Аляксандр Літвін. Маюць яны за сабою па 6, а нават 9 гадоў працы ў сельгасгуртку.

Залукаўскі сельгасгуртак загаспадарыў сто гектараў зямельных угоддзяў ПФЗ у ваколіцах Калодна, Радуніна, Пераходаў і Якубіна. У будучыні намераны загаспадарыць яшчэ больш. Сеюць найбольш жыта (да 70 гектараў), а затым авёс і лубін.

Сельгасгуртак актыўна супрацоўнічае з мясцовым гуртком вясковых жанчын (КГВ), які налічвае 20 асоб. Пры дапамозе «кулка» жанчыны арганізоўваюць вясковыя дзяцінцы, кулінарныя курсы, супольную гадоўлю куранят, вырошчваюць малавядомую агародніну. (ця)

ГІСТОРЫЯ АДНОЙ ПЕСНІ

Цудоўная песня з кінафільма «Цішыня». Спяваюць яе прафесіянальныя і самадзейныя артысты, людзі гарадоў і вёсак, якім дарагі ўспаміны аб подзвігах герояў у дні вайны. Аднак мала хто ведае, каму прысвечаны словы песні і хто тыя васемнаццаць, што праславілі сябе

У незнакомого поселка
На безымянной высоте.

Песня мае сваю гісторыю.

У верасні 1943 года савецкія войскі гналі гітлераўцаў на захад. Часці 139-й стралковай дывізіі набліжаліся да межаў Магілёўшчыны. Раптам наступленне спынілася. На заходнім беразе рэчкі Снопаць фашысты стварылі моцны абарончы рубеж. А на безыменнай вышыні, абазначанай на карце лічбай 241,1, абсталявалі свой камандны пункт. З яе было зручна кіраваць боем.

Ацаніўшы абстаноўку, камандзір 718-га палка 139-й дывізіі гвардыі падпалкоўнік Салаў рашыў паслаць у тыл ворага невялікую ўдарную групу, каб заняць вышыню і карэкціраваць адтуль стральбу сваёй артылерыі. І, адначасова, навесці паніку ў тыле ворага.

Напярэдадні полк панёс у баях цяжкія страты і быў папоўнены сібіракамі. З іх і падабралася васемнаццаць добраахвотнікаў.

(Працяг на стар. 6)

ТУРКМЕНСКАЯ САВЕЦКАЯ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЯ РЭСПУБЛІКА

Туркменская ССР утворана і ўвайшла ў склад Саюза ССР 27 кастрычніка 1924 г. Тэрыторыя — 488,1 тысячы кв. км, насельніцтва — 2 мільёны 293 тысячы чалавек. Сталіца — Ашхабад (226 тысяч жыхароў).

Большую частку тэрыторыі рэспублікі займае пустыня Каракумы (каля 80 прац.), на поўдні — горы Капетдаг, на паўднёвым усходзе знаходзяцца адгалінаванні Гісарскага горнага хрыбта, заходняя частка рэспублікі — гэта прыкаспійская нізіна.

Самая вялікая рака — Амудар'я. Яна працякае па ўсходняй ускраіне рэспублікі. У пустыні Каракумы знаходзяцца аазісы. Вялікае значэнне для гаспадаркі маюць падземныя воды, якімі багаты нетры рэспублікі. Клімат рэзка кантынентальны з гарачым, сухім летам і мяккай, маласнежнай зімой, часам зіма бывае надта халодная.

Нетры Туркменскай ССР багаты карыснымі выкапнямі, перш за ўсё нафтай і прыродным газам. Нафтагазаносная вобласць працягваецца ад Каспійскага мора да ракі Амудар'і. Серка, калійная і каменная солі знаходзяцца на паўднёвым усходзе рэспублікі. У каспійскім заліве Кара-Багаз-Гол ёсць адна з самых багатых на свеце залежаў глаўберавай солі. У гарах Капетдага — залежы барыту і вітарыту. Апрача гэтага, рэспубліка багата рудамі розных металаў і будаўнічымі матэрыяламі.

ВЯЛІКІ КОНКУРС

Галоўнае месца ў эканоміцы Туркменскай ССР займае здабыццё нафты (трэцяе месца ў СССР пасля РСФСР і Азербайджанскай ССР) і яе перапрацоўка. Здабыты ў рэспубліцы прыродны газ забяспечвае не толькі яе патрэбы, але па магутных газаправодах накіроўваецца на Урал і ў цэнтральныя раёны РСФСР. Развіта таксама хімічная прамысловасць, машынабудаванне, лёгкая і спажывецкая прамысловасць. Славяцца надзвычай прыгожыя туркменскія дываны.

Сельская гаспадарка абапіраецца на наваднение паўпустынных і пустынных абшараў. Для гэтай мэты ў апошнія гады пабудаваны Каракумскі канал імя У. І. Леніна. Даўжыня канала — 860 км. У Туркменскай ССР вырошчваецца бавоўна, вінаград, паўднёвая садавіна і гародніна, збожжавыя культуры. Туркменскія сяляне займаюцца шаўкаводствам і гадоўляй каракулевых авечак.

Адначасова з вялікімі дасягненнямі ў народнай гаспадарцы Туркменія мае вялікія здабыткі ў развіцці навукі, асветы, культуры. Працуе Акадэмія навук і 58 навукова-даследчых інстытутаў і навуковых устаноў, 1653 агульнаадукацыйныя школы ўсіх відаў і 29 сярэдніх спецыяльных школ, 5 вышэйшых навучальных устаноў. У рэспубліцы дзейнічае 6 прафесіянальных тэатраў, кінастудыя «Туркменфільм», тэлевізія, радыё; выходзіць 85 газет, часопісаў і іншых перыядычных выданняў.

(мг)

ГІСТОРЫЯ АДНОЙ ПЕСНІ

(Працяг са стар. 5)

Пад гром артылерыйскай кананады смельчакі перайшлі пярэдні край абароны ворага, кароткім смелым ударам выбілі немцаў і авалодалі вышынёй 241,1. Толькі паспелі яны далажыць па радыё камандаванню аб паспяховым выкананні першай часткі задання, як пачаліся шалёныя контратакі. Немцы лезлі нахабна, не лічачыся са стратамі. На вышыню пасыпаліся сотні снарадаў, мін. Наступная радыёграма была ўжо трывожная: «Я — «Месяц». Мы прымаем бой».

Бой цягнуўся доўга. Апошняя радыёграма паведамляла: «Нас жывых толькі трое». Пасля яе загінуў яшчэ адзін чалавек.

Зусім нядаўна сталі вядомы імёны ўсіх васемнаццаці. Вось яны: Яўген Парошын, Даніла Дзянісаў, Раман Закамолдзін, Барыс Кігель, Мікалай Даніленка, Пётр Панін, Канстанцін Уласаў, Мікалай Галенкін, Дзмітрый Ярута, Іван Кулікаў, Амільян Белаконаў, Дзмітрый Шляхаў, Герасім Лапін, Гаўрыла Вараб'ёў, Дзмітрый Ліпавіцар, Пётр Раманаў, Аляксандр Артамонаў, Цімафей Касабіеў.

Засталіся жывымі не трое, а толькі двое. Калі воіны 718-га палка прыйшлі на выручку, яны знайшлі на вышыні аднаго радавога Герасіма Лапіна. Цяжка паранената сяржанта Канстанціна Уласава гітлераўцы захапілі ў палон, але ў мітусні бою ён здолеў уцячы. Да прыходу аднапалчан вышыню абараняў толькі Герасім Лапін.

У складзе дывізіі знаходзіўся ў той час паэт Міхаіл Матусоўскі — карэспандэнт адной ваеннай газеты. На яго вачах васемнаццаць герояў пайшлі выконваць сваё заданне. Разам з камандзірам ён жадаў ім поспеху, разам з усімі даведаўся аб змесце апошняй радыёграмы. Пад гэтым настроем Матусоўскі напісаў верш «На безымяннай вышыні», які быў надрукаваны ў армейскай газеце. Амаль праз дваццаць год гэты верш, пакладзены кампазітарам В. Баснерам на музыку, загучэў у фільме «Цішыня». Песня хутка стала папулярнай у краіне.

І. Крыскавец

На безымянной высоте

Слова М. Матусовского
Музыка В. Баснера

Дымилась роща под горою,
И вместе с ней горел закат.
Нас оставалось только трое
Из восемнадцати ребят.

Как много их, друзей хороших,
Лежать осталось в темноте
У незнакомого посёлка
На безымянной высоте.

Светилась, падая, ракета,
Как догоревшая звезда.
Кто хоть однажды видел это,
Тот не забудет никогда.
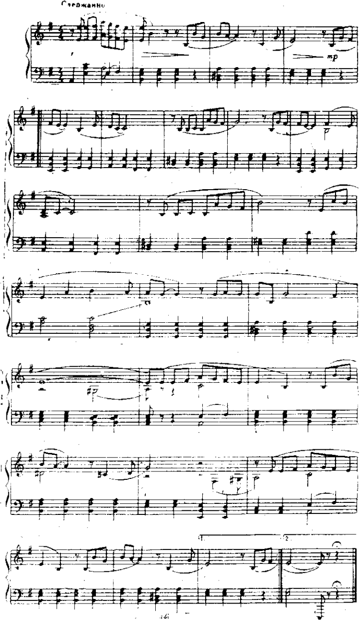
Он не забудет, не забудет
Атаки яростные те
У незнакомого посёлка
На безымянной высоте.

Над нами «мессеры» кружили,
И было видно, словно днём,
Но только крепче мы дружили
Под перекрёстным артогнём.

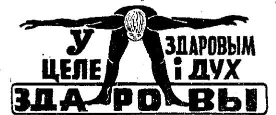
И как бы трудно ни бывало,
Ты верен был своей мечте
У незнакомого посёлка
На безымянной высоте.

Мне часто снятся те ребята —
Друзья моих военных дней,
Землянка наша в три наката,
Сосна сгоревшая над ней.

Как будто вновь я вместе с ними
Стою на огненной черте
У незнакомого посёлка
На безымянной высоте.

Куток практычных ведаў

ЯК ЛЯЧЫЦЦА ЗІМОЙ

Зіма ў гэтым годзе цёплая, мокрая, капрызная і няроўная. А ў такую пагоду найлягчэй захварэць. У вялікі мароз, калі стаіць сухое і здаровае паветра, не так лёгка прастудзіцца. Сібіракі, напрыклад, дзе 30—50° марозу — зімой справа звычайная, так часта, як мы, не хварэюць.

Што рабіць, калі мы ўжо прастудзіліся?

Дактары раяць у ніякім выпадку не прымаць адразу антыбіётыкаў, ды наогул вельмі моцна дзейнічаючых лекаў — пакіньце іх на цяжэйшую хваробу. Бо часамі здараецца так, што калі трэба сапраўды прымяніць нейкі моцны лячэбны сродак, дык ён на арганізм ўжо не дзейнічае, паколькі той ужо да яго прывык.

Пры звычайнай прастудзе дастаткова прымаць каля трох таблетак у дзень кальцыпірыну ці аспаколю. У апошні час лекары не раяць прымаць адначасова вітамін С, які паводле распаўсюджанага погляду дапамагае арганізму паспяхова змагацца з катарам, з прастудай, а нават і грыпам. Справа ў тым, што арганізм і так яшчэ дастаткова насычаны гэтым вітамінам, паколькі да позняй восені мы маем магчымасць спажываць вялікую колькасць гародніны і фруктаў.

Больш таго, калі вітамін С ужываць у вялікіх дозах і часта, ён можа сур'ёзна зашкодзіць арганізму, даводзячы ў некаторых выпадках аж да каменняў у нырках ці вантробе. Калі ўжо нехта адчувае асаблівы недахоп вітаміну С, дык павінен прымаць маленькія 50-міліграмавыя таблеткі тры разы ў дзень на працягу кароткага часу. Зімой аднак нам пагражае не толькі прастуда. Каля 25 працэнтаў усіх дарослых у нашай краіне мае павышаны ціск крыві. Змены атмасфернага даўлення і тэмпературы зімою вельмі даюцца ім у знакі. Яны часта наракаюць на болі ў мышцах, сэрцы, жалудку.

Зразумела, калі вы адчуваеце сябе вельмі дрэнна і маеце моцныя болі, то неабходна звярнуцца да доктара, які ў такім выпадку прыпіша нейкія лекі з даволі моцным уздзеяннем на сэрца, нервы, ці мышцы. І калі вы будзеце сістэматычна лячыцца, то арганізм з часам можа зусім знячуліцца на ўсялякія змены пагоды.

У такіх выпадках трэба перш за ўсё перастаць курыць. Курэнне ў такім выпадку толькі паглыбляе стан раздражнення, песімізму, сімптомы хваробы. Трэба таксама ўжываць як найменш кухоннай солі. Зімой наогул неабходна ўнікаць салоных і вострых страў. Неабходна таксама старацца добра спаць. Трэба класціся спаць як мага раней.

Людзі, якія маюць хворы жалудак, павінны прытрымлівацца малочна-бялковай дыеты. Неабходна адставіць на бок вострую папрыку, воцат, наогул марынады, алкаголь, а нават і моцны чай.

Эскулап

Альтэнкірх з Будэрам адразу ўскочылі на ногі. Іх ахапіла дзікая радасць ад таго, што вандраванні іхнія, нарэшце скончыліся, але ім было крыху няёмка, што чалавек гэты заспеў іх у такім бездапаможным стане.

— Я чуў вашы галасы, яшчэ калі вы ў лес прыйшлі, — сказаў Вайтхазе. — З таго часу і сачу за вамі.

Толькі цяпер Альтэнкірх зусім ачнуўся ад нечаканасці і адрэкамендаваўся.

— Мы спусціліся тры дні таму назад, — дадаў ён, — і адразу накіраваліся сюды.

— Вось і прыйшлі, — у голасе Вайтхазе прагучала радаснае ўзрушэнне.

Патрэслі адзін аднаму рукі, наспех абмяняліся першымі найбольш важнымі пытаннямі: ці прывезлі яны з сабою рацыю, ці існуе яшчэ група Грэльхамера, ці скінуў самалёт харч і боепрыпасы. Потым да іх далучыўся чалавек, які дагэтуль ляжаў, прыпаўшы да зямлі ля першых дрэў, — цыбаты бамбіза, якога Вайтхазе адрэкамендаваў як Франке. Тады Альтэнкірх паклікаў Мартынава. Вайтхазе працягнуў рускаму руку, з такім выглядам, нібы яго зусім не здзівіла тое, што ён стрэў тут савецкага афіцэра.

— Ад Уласава, — растлумачыў Альтэнкірх, і Вайтхазе сказаў:

— Ясна.

Вайтхазе павёў іх у глыб лесу. Ён ішоў упэўнена, быццам ведаў тут кожнае дрэўца. Пачалі прабірацца праз балота, па якім Альтэнкірх сам нізавошта б не адважыўся ісці, і, нарэшце, спыніліся ў гушчары.

— Сюды ні адна жывая душа не забрыдзе, — запэўніў Вайтхазе. — Тут, як у Хрыста за пазухай.

Паклалі зброю і рукзакі на зямлю, паселі. Альтэнкірх пачаставаў Вайтхазе і Франке цыгарэтамі, і тыя з прагнасцю закурылі. Альтэнкірх паведаміў пра унтэр-афіцэра Кноблаха, пра задуму генерала і эсэсаўскага афіцэра, пра атрыманае ім заданне, пра дэсантную аперацыю. Ад Вайтхазе ён даведаўся, што цяпер у групе Грэльхамера ўжо не тысяча пяцьсот чалавек, а крыху больш за тысячу дзвесце чалавек, салдат і афіцэраў, поўных адвагі і гатовых да баявых дзеянняў; аднак сядзяць яны амаль без правіянту, і ўжо зусім канчаюцца боепрыпасы.

— Нам добра дасталася, але і ім не менш, — адказаў Вайтхазе і ўсміхнуўся.

— Мяне толькі здзіўляе тое, што наш рускі нам расказаў, — прамовіў Альтэнкірх і загадаў Мартынаву паўтарыць, што яму ўдалося выведаць ад селяніна.

— А дзе гэта было? — запытаў Вайтхазе, калі Мартынаў скончыў свой расказ. Уласавец назваў вёску.

— У тых мясцінах цяпер ціха, — сказаў Вайтхазе і растлумачыў: — Спачатку ядро нашай групы знаходзілася адтуль за дваццаць кіламетраў на поўнач, але цяпер нас адцяснілі амаль на сорак кіламетраў. Вядома, не ў інтарэсах Саветаў паведамляць народу, што тыл іхняй арміі не цалкам яшчэ ачышчаны ад нашых войск. У цяперашні момант галоўная наша задача — атрымаць харчовыя прадукты і боепрыпасы. Першы час мы рабілі вылазкі і тое-сёе даставалі, аднак цяпер з гэтым стала цяжэй.

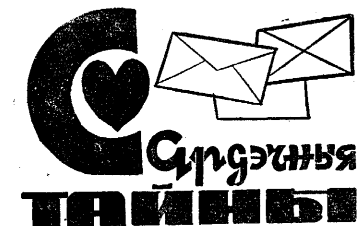
Мартынаў уважліва прыслухоўваўся да гутаркі. Ён быў рады, што застаўся з Альтэнкірхам і Будэрам — цяпер ён ведае больш, чым раней, хоць, праўда, яшчэ малавата. Ён выразна ўяўляў сабе, што азначалі вылазкі з мэтай здабыць харч: забіралі апошнюю карову, апошнюю курыцу, увозілі апошнія мяшкі з хлебам і, вядома, з насеннем для пасеваў. Мартынава апанавала неадольнае жаданне расстраляць гэтых чатырох фашысцкіх гадаў, але прымусіў сябе стрымацца, гаворачы сабе, што справа ідзе не аб чатырох ворагах, а ў трыста разоў больш — аб усёй групе Грэльхамера. «Хай жывуць, — разважаў ён, — пакуль не даведаюся пра ўсё, а тады ўжо яны загінуць ад майго аўтамата. У гэтай вайне я паспеў выпусціць толькі чатыры кулі, і ніводная з іх ні ў каго не трапіла. Я выстралю яшчэ чатыры разы, і кожная куля знойдзе сваю цэль».

— Давайце добра адпачнем, — прапанаваў Вайтхазе. — А ноччу рушым туды, дзе вы схавалі рацыю, і пашлём першую радыёграму.

— А я думаў, — сказаў Альтэнкірх, — што мы выйдзем на сувязь, толькі калі далучымся да палкоўніка Грэльхамера.

— На гэта ў нас часу не хопіць, — адказаў Вайтхазе. — Франке паведаміць Грэльхамеру пра ваша прыбыццё. У яго ногі, як у аленя, — фенамен: за

ТРЫБУНА чытачоў

Дарагое «Сэрцайка!»

Мне 18 год. Вучуся ў агульнаадукацыйным ліцэі ў горадзе Б. У нашым класе вучацца толькі дзяўчаты. Нядаўна хлопцы з тэхнікума запрасілі наш клас да сябе на забаву. Мы ахвотна скарысталі з запрашэння. Забава была сапраўды ўданай. І вось на гэтай забаве я пазнаёмілася з хлопцам — Чэсек ён завецца. Мы разам гулялі ўвесь вечар. Ён прыстойны, чарнявы хлапец, вельмі мне спадабаліся яго культурныя паводзіны на забаве. Пасля забавы Чэсек адвёў мяне на аўтобус, бо я жыву на акраінах горада. Ідучы, мы дамовіліся, што Чэсек прыедзе да мяне дахаты ў наступную нядзелю. Я чакала. Але ўжо пад вечар прыйшла да мяне сяброўка і запрапанавала паехаць у горад — у кіно. Я спачатку адмовілася, бо чакала хлопца, але яна мяне пераканала, што калі да гэтай пары не прыехаў, дык няма чаго чакаць. Мне было прыкра, што Чэсек так мяне ашукаў. А я думала, што гэта хлапец салідны, так ён мне спадабаўся. У горадзе спаткалі мы яшчэ сяброўку з двума хлопцамі і ўсе разам пайшлі ў кіно. Непадалёку кіно я ўбачыла Чэська. Стаяў з хлопцам, якога я бачыла на забаве. Прайшлі мы побач. Не зачапіў ён мяне, я таксама прайшла, як бы яго не ўбачыла. Мільганула ў мяне думка, што, пэўна, чакае нейкую дзяўчыну. Мне было яшчэ больш прыкра і сорамна, бо сяброўка аб усім ведала, яна была разам на забаве. Аб хлопцу я падумала самае найгоршае. Але вось у панядзелак, калі я вярнулася са школы, сястра падала мне паштоўку. У ёй Чэсек піша, каб спаткацца ў нядзелю каля кіно. Гадзіна спаткання супадала з часам, калі мы праходзілі каля кіно. Я вельмі знервавалася. Усяму ж вінавата тое, што паштоўка прыйшла спозненай. Я страшна перажываю. Парай, «Сэрцайка», як спаткацца мне з Чэськам. Не ведаю я ні прозвішча яго, ні класа — дык напісаць да яго не магу.

Еля з Б.

Еля! Не ўсё страчана, непатрэбна так перажываешся! Чэсек мае твой адрас, дык калі яму сапраўды на табе залежыць, дык напіша, або прыедзе. Мо крыху пачакае, бо яму ж таксама прыкра, што ты не прыйшла на спатканне (аб спозненай паштоўцы ён жа не ведае), тым больш што ён цябе бачыў. Раней ці пазней справа выясніцца і напэўна будзе ўсё добра, чаго і жадае табе «Сэрцайка».

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

■ 26.I.73 г. згарэла клуня Надзеі Буйнюк з Краснаўсі Бельскага павету. Страты каля 80.000 зл.

■ 28.I.73 г. у Трасцянцы Гайнаўскага павету Рамуальд Проньчук з Беластока, які ехаў «Варшавай», падбіў Агату Філіпюк. Яна трапіла ў шпіталь.

адну ноч можа адолець трыццаць кіламетраў, і не нарадзіўся яшчэ той рускі, які схопіць яго.

— Дык што, мне зноў назад? — сонным голасам запытаў Франке.

— А заўтра ноччу прыйдзеце ў тое месца, дзе знаходзіцца рацыя. Прынясеце першую дэпешу Грэльхамера для адпраўкі камандаванню.

На карце Альтэнкірха яны вызначылі найлепшы маршрут для Франке і намалявалі на паперцы. Потым ляглі спаць, не выставіўшы варты, бо Вайтхазе сказаў, што ў гэтым няма ніякай патрэбы. Пасля паўдня яны адзін за адным прачнуліся. Марна патрацілі час, шукаючы які-небудзь ставок з незацвілай вадой, паелі сухама, закурылі. Вайтхазе расказаў пра баявыя дзеянні грэльхамерскай групы, пра нанесеныя страты, пра дыверсіі на чыгуначных пуцях, налёты на вёскі. Рускія паспрабавалі засеяць жытам некалькі палеткаў, але людзі Грэльхамера перастралялі іхніх коней. Баявыя атрады выходзілі далёка за межы аператыўнай базы і наносілі ўдары па савецкіх камунікацыях забеспячэння, і калі два апошнія тыдні актыўнасць крыху спала, дык толькі таму, што ўсё мацней і мацней адчуваецца недахоп прадуктаў харчавання і боепрыпасаў.

— Праз дзве-тры ночы вы атрымаеце першую партыю харчу і зброі, — пабяцаў Альтэнкірх.

(Працяг будзе)

ЁЛКА

Як штогод, так і цяпер, 27 студзеня, у Дубічах Царкоўных у святліцы адбылася навагодняя ёлка для вучняў нашай школы. Пасля мастацкай часткі Дзед Мароз раздаваў дзецям падарункі. Можам уявіць, які гэта для дзіцяці момант. Вочы ў дзяцей гарэлі ад захаплення. Немагчыма было пазнаць Дзеда Мароза: па-мастацку быў апрануты Рыгор Марчук.

На заканчэнне ўрачыстасці адбылася забава для школьнікаў. На акардэоне іграў гарманіст Яўген Леўчук.

М. Панфілюк

БЯРОЗКА

Расце пры дарозе бярозка,
Лісточкі ад ветру дрыжаць,
Галінкі, як косы павіслі,
Штось сумна яны шалясцяць.

Штось шэпчуць таму бугарочку,
Што тут пад бярозкаю ўзрос.
Не раз тут яго пякло сонца,
Не раз пёк і цісную мароз.

Здаецца, з зямлёю гаворыць
Пра дзедку, што ямку капаў,
Пра стойкіх ў салдацкіх шынелях,
Што ў цёмну магілу паклаў.

Жылі б, мабыць, доўга, шчасліва,
Пажыць ім даўжэй не далі.
Грудзьмі гарадзілі дарогу,
Змот вораг, яны палятлі.

Змагацца было вельмі цяжка,
Забыць той пары не магу.
Кляліся байцы, што фашыстаў
Задушаць у іх бярлагу.

І клятву сваю датрымалі,
Загнаўшы разбойнікаў ў клін.
Свабодна дыхнула Еўропа,
Як нашы забралі Берлін.

Пакуль мы змаглі тую сцерву,
Нямала зрабіў шкоды гад.
Хачу я тут трохі спыніцца
І з вершам вярнуся назад.

Ужо выйшлі байцам ўсе патроны,
Ёсць толькі на ружжах штыкі.
Рашылі ў палон не здавацца,
Не даць выдраць зброі з рукі.

Схапіліся смела ў атаку,
Па іх застрачыў аўтамат.
Скасілі, як траўку касою,
Трох смелых савецкіх салдат.

Заданне свае адстаялі,
За шчасце, свабоду умярлі
Героі, байцы, камсамольцы,
Сыны беларускай зямлі.

Ішоў зараз сюдою старэнькі,
Бярозку ў дарозе сустрэў.
Пад ёю пазнаў сваго сына,
Стаў сівы, зусім пастарэў.

І белы стаяў, як бяроза.
Не знаю, што думаў Піліп.
Двух старшых пашло у партызаны,
Сягоння малодшы пагіб.

Дзярном аблажыўшы магілу,
Абцёр з галавы поту шмат.
Прыпомніў, што мае ў кішэні
Праўдзівы нямецкі гранат.

І выйшаў ісці на дарогу,
У той момант зноў немцы ёсць тут.
Прыціснуў мацней ён гранату:
Зрабіць трэба гіцлям «капут».

Затрымалі швабы, шваргочуць,
Быў поўны іх там грузавік.
Смяюцца, балбочуць, рагочуць:
«Du bist komunist, bolschewik?»

Стаяў каля самай машыны,
Схапілі і душаць за рот,
А ён памаленьку з кішэні
Ўпусціў ім гранату за борт.

Як гром, загрымела граната,
У кавалкі пайшоў грузавік,
Адбег і упаў на магілу
Смяртэльны ўжо «дзед-бальшавік».

Тут разам яго пахавалі,
Дзе лёг яго слаўны Кастусь.
Цяпер пра іх песню складаюць
І славіць іх ўся Беларусь.

Бярозка здаецца не тая,
Ўсё вышэй і вышэй расце.
Зімою стаіць, як дзяўчына,
Вясною, як кветка, цвіце.

Ян Манюшка,
Трытуце

У ТАПАЛЯНАХ ХАКЕЙ

Нядаўна пісаў я аб прыгожым катку ў Тапалянах. А 28 студзеня гэтага года адбылася на ім першая хакейная сустрэча. Спаборнічалі мясцовая падставовая школа са школай механізацыі сельскай гаспадаркі ў Міхалове. Розыгрыш звярнуў на сябе ўвагу не толькі тапалянцаў, але і жыхароў Міхалова. Горача апладзіравалі, між іншым, камендант МО, прэзас ГС і іншыя. Гульня закончылася перамогай (15:11) дружыны з Тапалян. Брава трэнеру малады тапалянскіх хакеістаў Станіславу Гаеўскаму!

Мікола Краўчук,
Патока

НАВАГОДНЯЯ ЁЛКА

20.I.73 г. у падставовай школе ў Цялушках адбылася навагодняя ёлка. Прыішло многа людзей. На гэту ўрачыстасць школа падрыхтавала некалькі цікавых пастановак, а школьны хор пад кіраўніцтвам настаўніка Міхася Матвеюка — 13 песняў. Пасля мастацкай часткі з'явіўся барадаты Дзед Мароз з прымаўкамі і танцам, які раздаў дзецям падарункі.

На заканчэнне адбылася забава, спярша для дзяцей, потым для дарослай моладзі, выпускнікоў гэтай школы.

Прозвішча вядома рэдакцыі.

СХОД ВЕТЭРАНАЎ

4 лютага ў Дубічах Царкоўных адбыўся сход членаў ЗБоВіД цэлай нашай гміны. Было 99 асоб. З дакладам выступіў Аляксандр Мручынскі з Гайнаўкі. У дыскусіі былі закрануты розныя вясковыя справы. Сход выбраў новае праўленне (9 членаў) і рэвізійную камісію (5 асоб). Выбраны былі і дэлегаты (9 асоб) на павятовы з'езд у Гайнаўцы.

М. Панфілюк

ЗАКАДЗІРАВАЛІ

Жыццё, браткі, вельмі цікавае, толькі, як гаварыў мой знаёмы, трэба ўмець яго выкарыстаць.

Найцікавей жывецца нашым наватарам. Мондры чалавек выдумае якуюсь новасць і мае свежыя грошы (за наватарства, вядома).

Нядаўна была я ў Нязбодцы. Пераацэненую куртку хацелася купіць сваёй нявестцы. Заглянула і на пошту. Толькі ўвайшла, ажно бачу, Бурдзікава Дамісія валачэ пачку. Разгаварыліся. Яна і кажа: — Кабетка, каб вы зналі, як жыве мая Валя! Абое навуковымі працаўнікамі ў Гданьску. Дачка такая прыгожая! А зяць! Вельмі разумны чалавек. Бяда толькі, што няма каму па крамах хадзіць. Таму вось і мушу пачкі ім пасылаць, цяляціны троху, троху каўбасы. Бо яны ж вельмі ласуюцца. А калега зяця, калі пакаштаваў, дык пальцы аблізаў і казаў — «люксус».

Толькі хацела яна здаць пачку, як паненка ў модней спадніцы кажа:

— Пані, тут трэба яшчэ код, — і звярнула пачку.

Дамісія здзівілася і кажа:

— Кот? Каб каўбасы пажор!

Усе пакаціліся са смеху. А паненка ў моднай спадніцы, супакоіўшыся, заглянула ў нейкую кніжачку і напісала пяць цыфраў.

Дамісія стаяла збянтэжаная і нічога не разумела.

Суседка Міхаліна

КАНСУЛЬТАЦЫЯ ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: Суд пры падзеле спадчыны прызнаў сплату наследніку, які быў у той час студэнтам, устанаўліваючы раты па 600 зл. у месяц. Студэнт скончыў навуку, а згодна з рашэннем суда належылася б яму яшчэ каля 20 тысяч сплат. Ці можа ён патрабаваць сплаты гэтай сумы? Ці можа яму быць абніжана сплата, або поўнасцю спынена?

АДКАЗ: Пры падзеле спадчыны, у склад якой уваходзіць сельская гаспадарка, няпоўналетнія і тыя, якім споўнілася 18 год, але яны надалей вучацца, павінны атрымаць грашовыя сплаты. Гэтыя сплаты ўстанаўліваюцца ў поўнай вартасці той часткі, якая прыпадае гэткай асобе, і абніжэнне сплат, якое можа быць прыменена да іншых наследнікаў у адносінах да няпоўналетніх і тых, што вучацца, недапушчальна.

Аднак суд у гэтым выпадку ўстанаўлівае сплаты ў месячных ратах, пры гэтым рата не можа быць большай, чымсці 1000 зл. Здаецца, што наследніку спаўняецца 18 год, ён заканчвае навуку, калі сплаты поўнасцю не сплачаны. У гэткім выпадку той, хто сплачвае, можа звярнуцца да суда з просьбай спыніць далейшыя сплаты.

Жыхары Мора. Як даведаліся мы ў ПРН у Гайнаўцы, чыгуначны прыпынак у вас будзе, калі падрыхтуеце адпаведную пляцоўку, дзе будуць спыняцца цягнікі.

Міхась Шаховіч, Варшава. З новых вершаў, якія вы апошнім часам даслалі, найбольш нам спадабаўся верш пра бярозку.

Янка Грыгарук, Галады. «Вясну» надрукуем.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі
„Nie smuć się" (radz.), 27—28.II. „Doczekać zmroku" (USA), 1—2.III. „Trzej świadkowie" (czeski), 3—4.III.

Нараўка
„Trup w każdej szafie" (czeski), „Bajka o Mrozie Czarodzieju" (radz.), 28.II—4.III.

Нарва
Gangsterzy i filantropi" (polski), „Ostatnia gra Karina" (radz.), 28.II—4.III.

Чыжы
„Życie rodzinne" (polski), „Bajka o zmarnowanym czasie" (radz.), 28.II—4.III.

Дубічы Царкоўныя
„Wujaszek Wania" (radz.), „Wojenka, wojenka" (rumuński), 28.II—4.III.

Арэшкава
„Oficerowie" (radz.), „Umrzeć z miłości" (franc.), 3—4.III.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Agent Nr 1" (polski), „Jaskółki" (węgierski), 28.II—4.III.

Орля
„Przez pustynię" (meksykański,) „Szerokiej drogi kochanie" (polski), 28.II—4.III.

Райск
„Pamiętnik szalonej gospodyni" (USA), „Bitwa o Kozi Dwór" (polski), 28.II—4.III

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Cierpienia młodego Bohaczka" (czeski) 27—28.II „Komedia pomyłek" (polski), 1—2.III. „Kopernik" (polski), 3—4.III.

Шудзялава
„Ostatnia gra Karina" (radz.), „Podróż za jeden uśmiech" (polski), 28.II—4.III.

Янаў
„Niech bestia zdycha" (franc.), 1—4.III.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Hełm Aleksandra Macedońskiego" (radz.), „Zaraza" (polski), 28.II—4.III.

Мельнік
„Trzej świadkowie" (czeski), „Sól ziemi czarnej" (polski), 28.II—4.III.

Мілейчыцы
„Kopernik" (polski), cz. II i III. „Niezawodni przyjaciele" (radz.) 28.II—4.III.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

„Początek nowego świata" (rumuński), „Kajtek i nowy braciszek" (węgierski), 28.II—4.III.

Новы Двор
„24 godziny z życia kobiety" (franc.), „Kajtek i siedmiogłowy smok" (węgierski), 28.II—4.III.

Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1, Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch", Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 7.592 K-1

З туркменскага народнага гумару

Кароткая коўдра

Султансаюну не было чаго рабіць і ён вырашыў наладзіць для сваіх прыдворных экзамен на кемлівасць. Ён лёг і загадаў накрыць усяго сябе, з галавой, кароценькай коўдрай. Візірам гэта ніяк не ўдавалася. Накрыюць ногі падышаха — галава застанецца ненакрытай, нацягнуць коўдру на галаву — ногі голыя. Султансаюн спытаўся з-пад коўдры, ці прысутнічае Міралі, вядомы паэт і мудрэц.

— Я тут, ваша вялікасць, — адказаў той.

— Ну, ты паспрабуй накрыць мне ногі, — прапанаваў падышах.

— Я гатоў гэта зрабіць, — адказаў Міралі, — калі вы абяцаеце не прагневацца.

— Разгневаюся, калі не зробіш!

Міралі ўзяў бізун і сцебануў Султансаюна па нагах. Той умомант падкурчыў пад сябе ногі і ўвесь апынуўся пад коўдрай.

РАЗУМНЕЙШЫ ЗА ВІЗІРАЎ

Жыў на свеце стары чалавек. Адзіным багаццем у яго быў невялічкі асёл. Дзед часта казаў:

— Мой ішак разумнейшы за візіраў падышаха.

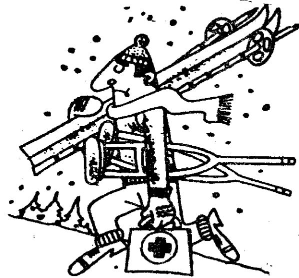
Дачуліся пра гэтыя словы візіры і страшэнна раззлаваліся.

— Найсвятлейшы падышах, — пачалі скардзіцца яны, — нейкі галадранец зневажае нас, запэўнівае, што мы дурней за яго асла.

Падышах паклікаў таго дзеда.

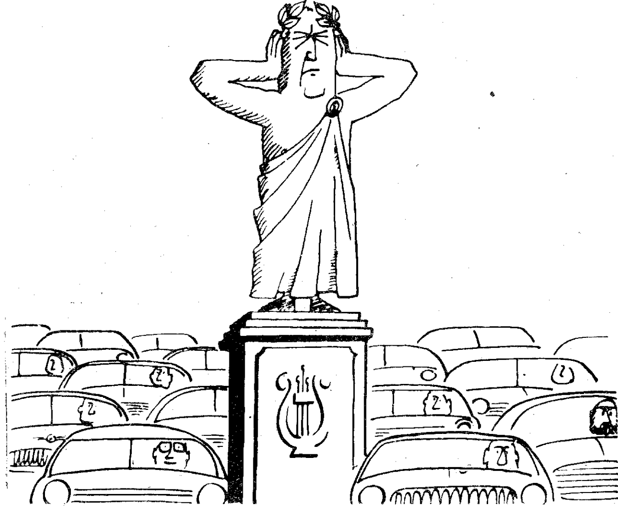
— Яшулі, гэта праўда, што вы ўсюды гаворыце, нібыта ваш ішак разумнейшы за маіх візіраў?

— Праўда, мой падышах, я часамі так гаварыў і гавару, — хітравата ўсміхнуўся дзед, — і вось чаму: неяк ехаў я на сваім ішаку цераз мост. Ішак праваліўся нагой у дзірку. Ледзьве я яго выцягнуў. З тае пары, калі мне здараецца пераязджаць гэты мост, ішак асцярожна абыходзіць тое месца. А твае візіры, колькі ні караеш ты іх за злачынствы, пры першай магчымасці паўтараюць тое ж самае. Мяркуй цяпер, хто разумнейшы: мой ішак ці яны?

Песіміст.

НІЎКА

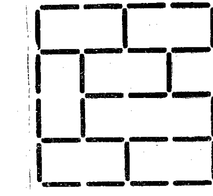
Увага, цішыня!

Талаваломка

Паспрабуй перакрэсліць усе гэтыя бязладна ляжачыя гусіныя пер'і толькі трыма простымі лініямі.

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

ПАСЛУХМЯНЫ

Маці адпраўляе Петруся ў школу:

— Глядзі ж, сынку, слухай настаўніцу, — наказвала.

— Дык я слухаю, мама. Колькі разоў настаўніца мяне выганяе з класа дык я ніколі не пярэчыў, а адразу выходзіў... — пахваліўся Пятрусь.

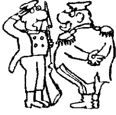
ПАСКАРДЗІЎСЯ

Гэта было за цара-бацюшкі. Аднойчы ў часць прыехаў генерал-інспектар. Калі падрыхтавалі полк, ён падыйшоў да салдат.

— У каго будуць якія скаргі?

Адзін салдат падняў руку. Генерал падыйшоў да яго.

— Ротны не дае мне жыць. Увесь час толькі і чую: «Бачыш, напас морду на дзяржаўных харчах», а ў самога морда, вашаскароддзе, толькі трошкі менша за вашу.

...Ён адзначыўся на полі пітвы.

...Звальняючы павука, адміністрацыя дала яму кароткую станоўчую характарыстыку: «Мухі не пакрыўдзіць»...

Невялікая анкета, каб спазнаць сябе самога

Прачнешся ў добранькім гуморы —
У доме лад, як і заўжды.
Але ў суседзяў нехта хворы.
Аб чым ты думаеш тады?

Як бы ў бяду самім не ўпасці?
Ці іншым памагчы ў няшчасці?

Міністр — твой друг. Сядзіш, як дома.
Вярзеш пра даўнія гады.
А там чакае люд прыёму.
Аб чым ты думаеш тады?

Аб дружбе даўняй і нязломнай?
Ці аб чарзе там у прыёмнай?

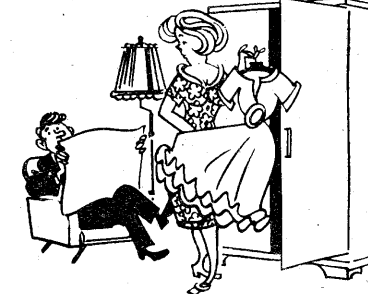
Машыну вугля хлопец хітры
У двор завозіць і... «Лады,
Падкінь на нейкіх пару літраў!»
Аб чым ты думаеш тады?

Аб леваках дзяшовай дрэні?
Ці аб законах і сумленні?

Мяснік, сябруючы з табою,
Кумпяк падсуне не худы.
А іншым прапануе збою.
Аб чым ты думаеш тады?

Аб тых, што гонар свой забылі?
Аб тых, каго вы абдурылі?

Кярым Курбанапесаў

— Як мне апрануцца ў тэатр?
— Хутчэй.

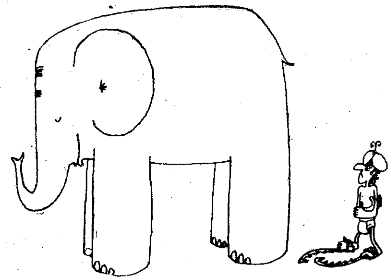
У ЛЮДАЕДАЎ

Людаед прачынаецца сярод ночы. Яму не спіцца, яго мучаць сумненні: «Навошта я жыву? Што я зрабіў карыснага і патрэбнага? Няўжо вось так і пройдзе ўсё жыццё?..»

— Чаго ты не спіш? — пытае, прачнуўшыся, жонка людаеда.

— Бачыш, сумненні адольваюць...

— Колькі разоў я табе гаварыла — не еш нанач інтэлігентаў!..

МІНІБАЙКІ

НЕ БУДЗЬ ЗАЗНАЙКАЙ!

Качка плавала пасярэдзіне саджалкі, а ліса сядзела на беразе.

— Эй, качка! — крыкнула ліса. — А ты брасам можаш плаваць?

— Кра-кра, магу, — сказала качка і прадэманстравала такі цудоўны брас, што ніводзін, нават самы патрабавальны трэнер не змог бы да яе прыдрацца.

— Малайчына! — пахваліла ліса. — А батэрфляем можаш?

— Кра-кра, гэта я раблю проста, — адказала качка. І паказала выдатны батэрфляй.

— Ты проста талент, — захаплялася ліса, — і народжана дзеля рэкордаў. А ці можаш ты каля таго берага нырнуць, а каля гэтага вынырнуць?

Не кажучы ні слова, качка знікла пад вадой і вынырнула перад самым носам лісіцы. Трывала паснедаўшы і абцыгваючы пыску ад качыных пер'яў, ліса мудра заўважыла:

— Зазнайства ў спорце яшчэ нікога не даводзіла да дабра.

ТУРКМЕНСКІЯ ПРЫМАЎКІ

Кожная ліса свой хвост хваліць.

*

Сабака сабаку на хвост не наступіць.

*

Разумны сябе вінаваціць, дурань свайго таварыша.

*

Гнеў крочыць наперадзе, розум — ззаду.

*

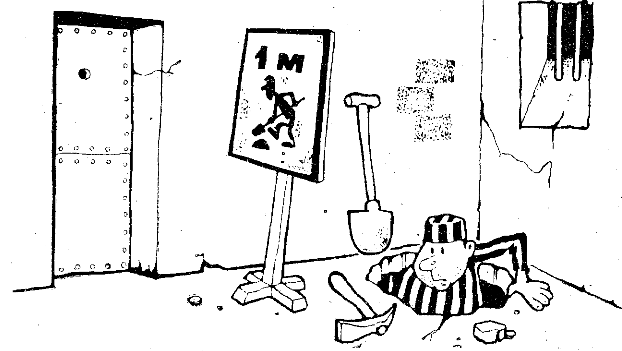
Горы і камені разбурае вецер, адносіны між людзьмі — паклёп і нагаворы.

*

Лёгка стаць вучоным, цяжка быць чалавекам.

*

З кароткім языком жыццё даўжэй.

КУРЁЗЫ

ХОБІ КАТАВІЦКАГА ІНЖЫНЕРА

Выданне мініяцюрных кніг — справа не рэдкая. Але, бадай, усе рэкорды пабіў інжынер з Катовіц Зыгмунт Скочны, які сам робіць кніжкі памерам у некалькі міліметраў. Так ён напісаў біяграфію вялікага польскага астранома Каперніка на сарака старонках, памер кожнай з якіх на два міліметры.

Катовіцкі інжынер зрабіў ужо больш як сорак мініяцюрных кніг. Усе яны могуць свабодна ўмясціцца на далоні. Яго спецыяльнасць — біяграфіі вялікіх людзей.

ПАРКІ МАЛАДАЖОНАЎ

Сафійскі гарадскі народны савет прыняў рашэнне аб стварэнні ў кожным раёне балгарскай сталіцы парку маладажонаў. Кожная маладая сям'я пасадзіць тут дрэва. Аматары статыстыкі падлічылі, што ў Сафіі кожны тыдзень спраўляюцца 144 вяселлі. Калі прыняць пад увагу, што спрыяльныя кліматычныя ўмовы даюць магчымасць рабіць пасадкі пяць месяцаў у годзе, то за дзесяць гадоў у горадзе зазелянее яшчэ каля 30 тысяч дрэў.

НЕБЯСПЕКА НА ГРАШАХ

Незвычайнае даследаванне правялі амерыканскія медыкі. Пад мікраскоп былі пакладзены грашовыя банкноты і манеты, якія доўгі час былі ў абыходжанні. На іх выяўлены бактэрыі — узбуджальнікі небяспечных хвароб. Асабліва небяспечны дробныя купюры, якія з'яўляюцца сапраўднай крыніцай заразных хвароб.

У каралеўстве блізарукіх дальназоркі не можа стаць каралём.